

ØKONOMIPLAN FOR 2024 — 2027

NESBYEN KOMMUNE

Kommunedirektørs budsjettgrunnlag

Formannskapet	14.11.2023
Formannskapet	21.11.2023
Kommunestyret	14.12.2023

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innstilling til formannskapet	4
2. Forord.....	6
3. Satsningsområder og mål.....	6
FNs bærekraftsmål	7
4. utfordringsbildet.....	8
Sysselsetting og kompetanse	8
Demografi.....	9
Utenforskap:.....	9
Bærekraft.....	9
Statsbudsjettet	9
Ressurskrevende tjenester.....	10
Disposisjonsfond.....	10
Lånegjeld	10
Anbefalinger	10
Saldering.....	11
Sykefravær	12
5. Rammebetingelser	13
5.1 Statsbudsjettet.....	13
Frie inntekter	13
Deflator	13
Anbefalinger fra Statsforvalteren.....	15
5.2 Frie inntekter	16
Innbyggertilskudd.....	16
Utgiftsutjevning	16
Tilskudd med særskilt fordeling	18
Distriktstilskudd Sør-Norge.....	18
Skjønnstilskudd	19
Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler.....	19
Inntektsgarantiordningen	20
Skatt på inntekt og formue/inntektsutjevning	20
5.3 Fond	21
Bundne driftsfond	22
Disposisjonsfond.....	22
Ubundne investeringsfond	23
Bundne investeringsfond	23
5.4 Langsiktig gjeld	23
5.5 Netto resultatgrad.....	25
5.6 Pensjon / premieavvik.....	26
Premieavvik	26
5.7 Eiendomsskatt	27
5.8 Utvikling i netto kjøp/salg kraftrettigheter.....	28
5.9 KOSTRA	28
5.10 Finansielle måltall.....	30
Netto resultatgrad	30
Gjeldsgrad	31
Størrelse på disposisjonsfondet.....	31
5.11 Målene og premissene.....	32
6. TJENESTEOMRÅDER	33
6.1 Sentraladministrasjon.....	33
Beskrivelse av dagens virksomhet	33
Utfordringer og strategi.....	33
6.2 Oppvekst og Kultur	34
Beskrivelse av dagens virksomhet	34
Utfordringer og strategi.....	34
6.3 Helse og omsorg	37
Beskrivelse av dagens virksomhet	37
Utfordringer og forslag til tiltak.....	38
6.4 Teknisk enhet.....	39
Beskrivelse av dagens virksomhet	39
Omorganisering og bemanning	39

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

Økonomi	39
Framtidsutsikter / fokusområder.....	39
7. OBLIGATORISKE HOVEDOVERSIKTER.....	41
Bevilgningsoversikt – drift A.....	41
Bevilgningsoversikt – drift B	42
Økonomisk oversikt etter art – drift.....	43
Bevilgningsoversikt – investering A	45
Bevilgningsoversikt - investering B (per prosjekt)	46
Investeringer i aksjer og andeler	47
Vedlegg.....	48
Ønskede tiltak fra eksterne søkere.....	48
8. Innstillingen fra formannskapet til Kommunestyret etter møte 21.11.2023	49
9. OBLIGATORISKE HOVEDOVERSIKTER etter formannskapets innstilling etter møte 21.11.2023.....	53
Bevilgningsoversikt – drift A.....	53
Bevilgningsoversikt – drift B	54
Økonomisk oversikt etter art – drift.....	55
Bevilgningsoversikt – investering A	57
Bevilgningsoversikt - investering B (per prosjekt)	58
Investeringer i aksjer og andeler	59

1. INNSTILLING TIL FORMANNSKAPET

1. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til Bevilgningsoversikt drift A og B og Økonomisk oversikt etter art - drift.
2. Kontrollutvalget blir tildelt en budsjetttramme på kr 925 000,- for 2024. Budsjetttrammen skal dekke kontrollutvalgets oppgaver etter kommunelovens § 23-2 og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon.
3. Tilskuddet til Nes Sogn for 2024 er kr 2 713 000.
4. Tilskuddet til Nesbyen Turist- og Næringssservice AS er kr 450 000 for år 2024.
5. Tilskuddet til Nesbyen Frivilligsentral for driftsåret 2024 er i samsvar med forskrift for tilskuddet til frivilligsentraler garanterer lokal finansiering tilsvarende minst 40 pst. av frivilligsentralens totale driftsinntekter (beløpet begrenset opp til kr 320.000).
6. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til Bevilgningsoversikt investering A og B.
7. Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av Kommunestyret.
8. Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2024 på 101 000 000 for å finansiere nye netto bevilgninger til investeringer. Av dette beløpet utgjør opptak av startlån (lån til videre utlån) kr 10 000 000.
9. Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen skrives ut etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter.
10. Eiendomsskatt utskrives med hjemmel i Lov om eiendomsskatt til kommunane av 1975-06-06-29 (eiendomsskatteloven – esktl.).
11. For skatteåret 2023 skal det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen (esktl. § 3 a).
12. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra tidligere «verk og bruk», redusert med seks syvendedeler i 2024 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.).
13. Bruk av skattesatser:
 - a) Alminnelig skattesats: 7 promille (esktl. § 11 første ledd).
 - b) Skattesats på boliger og fritidseiendommer: 3,9 promille (esktl. § 12 a).
 - c) Skattesats på særskilte skattegrunnlag: 7 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd siste pkt)
14. For utskriving av skatt på boliger benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag der de eksisterer (esktl. § 8 C-1). (Øvrige eiendommer ble taksert av kommunens nemnd som følge av ny alminnelig taksering (esktl. § 8 A-3 (2)), med virkning fra skatteåret 2020.)
15. Boliger og fritidseiendommer gis et bunnfradrag på kr 300 000 per boenhet (esktl. § 11).
16. Fritak etter esktl. § 7 gis for:
 - a) eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmennyttig formål, som er ført opp på eiendomsskattekontorets liste med forslag til fritak (esktl. § 7 a)
 - b) eiendom av historisk verdi, som ført opp på eiendomsskattekontorets liste med forslag til fritak (esktl. § 7 b)
 - c) nye boliger fritas for 10 år etter ferdigstillelse (esktl. § 7 c)
17. Skatten skrives ut i fire terminer (esktl. § 25). Første termin har forfall 20. mars, andre termin har forfall 20. mai, tredje termin har forfall 20. september, fjerde termin har forfall 20. november.
18. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Nesbyen kommune vedtatt i kommunestyret i sak 80/13 videreføres.
19. Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger:

Alle gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetaling som følge av prisvekst reguleres i

hovedsak i henhold til kommunal deflator. Nye gebyrer, avgifter og brukerbetaling gjøres gjeldende fra 1. januar 2024 dersom ikke annet er fastsatt.

20. Langsiktige finansielle måltall vedtas slik de er omtalt i kapittel 5.10 i årsbudsjett og økonomiplan dokumentet:

- a) Netto resultatgrad på 1,75% av driftsinntektene
- b) Gjeldsgrad på 75% av driftsinntektene
- c) Størrelse på disposisjonsfondet på 7% av driftsinntektene

2. FORORD

Budsjettprosess for Nesbyen kommune har vært krevende. Kommunen er i godt selskap av små kommuner som gir gode tjenester til innbyggerne, samtidig som inntektene til kommunene blir mindre. Ved å jobbe langsiktig med langsiktige planer i kommunen og gjøre nødvendige prioriteringer, kan bildet endres over tid.

Begrepet «tid for handling» er i samfunnet mest brukt for å beskrive en kommende eldrebølge. Dette er beskrivende for Nesbyen kommune på flere områder. Vi er avhengig av å snu flere trender, om kommunen skal drive bærekraftig fremover. Dette gjelder primært for økonomi, men også alderssammensetning, attraktivitet for næringsvirksomhet og som en tjenesteleverandør. Med de utfordringene som Nesbyen kommune nå har, vil budsjettet for 2024 inneholde sparetiltak som er svært omfattende og gi redusert tjenestekvalitet for innbyggerne våre. Det er uansett valgt å fokusere på satsningsområder for å kunne gi budsjettet en sosial profil.

Satsningsområder i budsjettet:

Vi prioriterer barn og unge, inkludert helsestasjon 0 -100 år.

Vi prioriterer skole og aktiviteter til barn og unge

Vi prioriterer aktiviteter til eldre, gjennom dagsentertilbud

Kommunedirektøren vil trekke frem de ansatte i tjenestene som svært sentrale for å få budsjettet i balanse. De ansatte er kommunens viktigste ressurs og fortjener en stor takk for å være villige til å «snu alle steiner» for å drive så rasjonelt som mulig. De ansattes evne til å være i en organisasjon der man til tider både mangler tid, kompetanse og midler er krevende. Uten at man viser raushet, høy arbeidsmoral og evne til å tenke nytt ville utfordringene som vi nå står ovenfor vært enda større. Dette settes stor pris på den innsatsen som er lagt ned for å kunne legge frem et budsjett i balanse.

I utfordringsbildet til Nesbyen så er det også viktig å trekke frem at utenforliggende faktorer også påvirker oss i nevneverdig grad.

- Nesbyen kommune faller utenfor statlige kompensasjonsordninger for ressurskrevende tjenester
- Krig i Europa
- Stigende rentenivå
- Utfordringer med å rekruttere arbeidskraft, spesielt i distriktene.
- Eldrebølgen. Helse og omsorg får stadig større del av det totale budsjettet som et resultat av den demografiske utviklingen

3. SATSNINGSOMRÅDER OG MÅL

Kommunens planverk og styringsdokumenter skal gi føringer for alle planer vi lager, og alle tiltak bør begrunnes ut fra dette. Kommuneplanens samfunnsdel trekker opp de langsiktige satsingene og har et tidsperspektiv frem mot 2030. Nesbyen kommune har gjennom siste planperiode i stor grad videreført planer for arealbruk og samfunnsutvikling fra foregående periode.

Planverket til kommunen skal beskrives og vedtas gjennom behandling av planstrategien. Denne skal senest ett år etter konstituering tas opp til behandling. Anstrengt økonomi og fokus på reguleringsplaner har gjort at noe av det overordnede planverket til kommunen er videreført i sist periode uten endringer. Den langsiktige planleggingen er viktig for å prioritere rett og jobbe mot felles mål. Regionalt samarbeid viser at strategiske planer kan gi oss i Hallingdal en fordel både med tanke på felles problemstillinger i kommunene, men også som region der man kan ha fokus på attraksjonskraft og økt fokus på Hallingdal som region.

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

Formålet med strategisk planlegging med handlingsdel er ofte at planverket da kan rulleres med lavere frekvens, samt at handlingsdelen kan gi oss prioriteringer og fokusområder på kort sikt.

I Nesbyen har vi valgt å skissere satsningsområdene for kommunen gjennom «visjon og verdier».

Verdier: **HANDLEKRAFT – SERVICE – RESPEKT**

- Med handlekraft menes evne og vilje til å gjennomføre, samt tørre å ta beslutninger innen sitt myndighetsområde. Handlekraft handler også om at det som er lovet blir gjort til avtalt tid og med kvalitet – at en er effektiv og får ting til å skje.
- Service handler om hvordan en opptrer og tjener sine kunder og omgivelser, samt hvordan man bygger et godt omdømme.
- Respekt handler om å anerkjenne andre menneskers egenskaper, verdier og roller.

Etter at planen ble utarbeidet har samfunnets utvikling og forventning gitt oss FNs bærekraftsmål. Det er nå en nasjonal forventning om at dette skal innføres og brukes aktivt som en del av satsningsområdene til kommunene. I andre kommuner der man har rullert kommeplanens samfunnsdel på et senere tidspunkt, er det gjort utvelgelse av bærekraftsmål som en del av kommunens satsningsområder.

FNS BÆREKRAFTSMÅL

For å kunne svare ut hvordan Nesbyen jobber med bærekraft er det avgjørende og ha med FNs bærekraftsmål i både økonomiplanen og strategisk satsning for kommunen. Det er en nasjonal forventning om at kommunene tar aktivt stilling til bærekrafts målene, og implementerer dette i sin drift. FNs 17 bærekrafts mål, med sine 169 delmål og 239 måleindikatorer kan virke svært omfattende å skulle implementere. I strategisk plan for Hallingdal er følgende bærekraftsmål valgt ut som relevante:

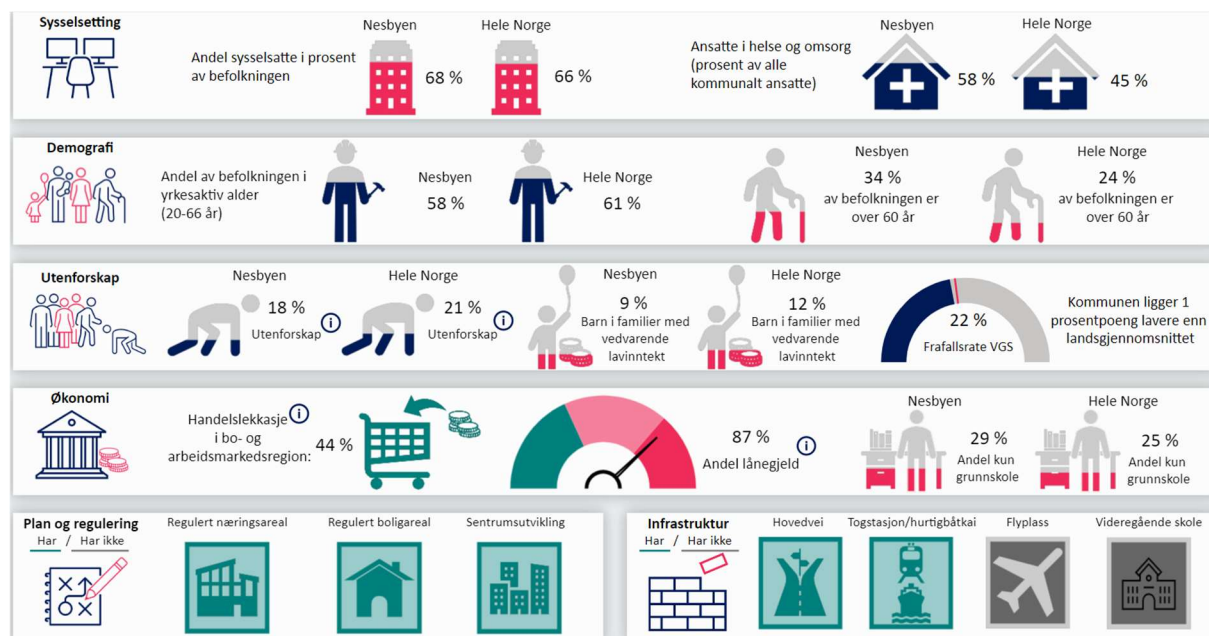

Figur 1 Utvalgte bærekraftsmål i strategisk plan for Hallingdal

Nesbyen kommune har ikke hatt en egen prosess på utvelgelse av mål. Utvelgelse av mål gjøres på forskjellige måter i kommune-Norge, og det bør innledes en prosess i 2024 som ivaretar dette arbeidet i Nesbyen kommune. Kommunedirektør foreslår at vedtatte bærekraftsmål i regional plan for Hallingdal legges til grunn for oppstarten av arbeidet i Nesbyen kommune. Grunnlaget for dette er at ved å jobbe med disse bærekraftsmålene gjennom egen økonomi og planverk vil kommunen ha en retning inn i det videre arbeidet med FN' bærekraftsmål i sin drift fremover.

For å følge opp på en god måte er det viktig at vi i 2024 tar dette arbeidet på alvor. Det bør jobbes strategisk med målene, vi må sikre kompetanse og gode rapporteringsrutiner for hvordan kommunen drifter opp mot foreslåtte mål.

4. UTFORDRINGSBILDET

Fremtidsverktøy 2040 - KS

Framskrivning av utfordringene vil hjelpe kommunen til å ta de valg som må til for å forberede oss på fremtiden. Kommunesektorenes interesseorganisasjon (KS) har gjennom «fremtidsverktøyet 2040» beskrevet de mest sentrale påvirkningene i kommunen. Dette verktøyet tar utgangspunkt i tilgjengelig statistikk på kommunenivå.

I Nesbyen er det være 3 hovedområdet kommunen må jobbe aktivt med for å møte de ovennevnte utfordringene. Dette er i tillegg til å skape en større forutsigbarhet økonomisk for kommunen.

Disse 3 hovedområdene er:

- Sysselsetting og kompetanse
- Demografi
- Utenforskap

SYSSELSETTING OG KOMPETANSE

- Innbyggerne i Nesbyen har i snitt lavere utdanningsnivå enn landsgjennomsnittet. Det er lav arbeidsledighet og inntektsulikheten er statistisk lik som hele av landet. Det er en høy andel unge uføre i Nesbyen, nesten dobbelt så mange som gjennomsnitt for hele landet.
- Andelen arbeidsledige på nasjonalt nivå har i lengre tid vært stabilt lav, med unntak av under covid-19 pandemien. I Hallingdal har det tradisjonelt vært få arbeidsledige. I Nesbyen var andelen arbeidsledige på 1,1 % i 2022.
- En befolkning med høy sysselsetting og god helse er et premiss for en bærekraftig samfunnsutvikling og for at helse- og velferdstjenester skal kunne opprettholdes på tilsvarende nivå som i dag.
- Norsk arbeidsliv har gjennom flere tiår vært kjennetegnet av høy sysselsettingsgrad. I de siste årene har imidlertid sysselsettingen gått noe ned. En del av nedgangen kan forklares med aldring av befolkningen.
- Den høye graden av sysselsetting utfordres av at vi lever lenger, at mange står utenfor arbeidsstyrken og at mange generelt slutter å jobbe relativt tidlig.

DEMOGRAFI

- I Nesbyen har det vært befolkningsnedgang i lengere tid, men fra 2022 er folketallet på vei oppover og i 2. kvartal 2023 har kommunen 3300 innbyggere ([SSB.no](#)). En økning i innbyggertallet tilskrives i hovedsak tilflyttere.
- Fødselsratene til Nesbyen er varierende fra år til år. Ifølge SSB hadde Nesbyen 27 fødte i 2022 ([SSB](#)), som er relativt høyt sammenlignet med de siste år.
- Andelen yrkesaktive er relativt stabil i Nesbyen og ligger noe lavere enn regionen og landet ellers. Dette har med å gjøre at vi har mange eldre i kommunen.
- Andelen eldre øker generelt i samfunnet, vi blir eldre enn tidligere, det vil si at gjennomsnittlig levealder øker. I Nesbyen er andelen eldre noe høyere enn ellers i landet. Økningen i andel eldre stiller krav til at vi er forberedt til å håndtere endringen i befolkningssammensetningen. Det vil f.eks. bli færre helsepersonell til å utføre helsetjenestene per tjenestemottagere enn før og vi bør derfor planlegge for bedre ressursutnyttelse og tjenstedesign. Planlegging for boliger som er tilpasset eldre, i et aldersvennlig samfunn med gode nærmiljø kan muliggjøre det å bo hjemme lenger eller hele livet. Viktige strategier vil være bostedspolitiske planer og samarbeid på tvers av sektorene.

Utenforskap:

- Andelen unge som står utenfor arbeid, utdanning og opplæring er høyere i Nesbyen (11,2 %) enn resten av Hallingdal (6,9-9,5 %) og hele landet (9,5 %) [Kommunehelse statistikkbank](#). Andelen barn og unge i Nesbyen som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt har de siste 10 årene doblet seg, og er nå på nivå med hele landet
- Å inkludere unge i utdanning, opplæring eller arbeid er viktig og kan ha stor innvirkning på livskvaliteten og helsetilstanden videre i livet.
 - Utenforskap foregår på ulike livsområder: 1) oppvekst/utdanning, 2) familie/venner, 3) arbeidsliv, 4) sosiale fellesskap.
 - Konsekvenser for enkeltmennesket: vanskelig å komme inn i ordinært arbeid, tapte barndom, fullfører ikke utdanning, psykiske helseproblemer, rus, vold i nære relasjoner, mister lokalt nettverk, ensomhet.
 - Konsekvenser for samfunnet: frafall, trygdebudsjettet og helsebudsjettet øker, segregering i skolen og tapte kompetanse i arbeidslivet

BÆREKRAFT

Vurdering av kvalitet og bærekraft gjøres av forskjellige institusjoner og konsulentmiljøer i Norge. Statistikken baserer seg på tilgjengelige tall/ innrapporteringer fra kommunen. Rapportering gjennom KOSTRA er det verktøyet kommunene har for å sammenligne seg med hverandre. Dette gjør at det er stor sensitivitet rundt dataene som legges inn årlig. I noen tilfeller er KOSTRA rapportering ikke tilpasset tjenestebilde i små kommuner. Som liten kommune har man også liten påvirkningskraft på et nasjonalt rapporteringssystem. Dette kan gjøre at data fra mindre kommuner i noen tilfeller blir underrapportert eller inneholder feil. Dette igjen gjør det vanskelig å sammenligne kommunen og videre få et riktig bilde av tjenesteproduksjonen i kommunen.

Viken Fylkeskommune har gjennom bærekraftsbarometeret sammenlignet kommunene basert på bærekrafts indikatorer. Dette gir i mange tilfeller kommunen et bedre bilde på hvordan tjenestenivå, folkehelse og befolkningssammensetning gir utslag på en kommune. Resultatene fra barometeret for Nesbyen viser at vi ligger blant det 25 % beste kommunene i Norge på totalt 8 av 26 måleindikatorer. Dette viser at vi har potensial og i mange tilfeller greier å balansere ressursbruk mot kvalitet.

STATSBUDSJETTET

Statsbudsjettet legger forventninger til kommunene om at tida er inne for å bygge opp reserver gjennom fond, lavere investeringsgrad og generelt forberede kommune Norge på en vanskeligere tid.

Nesbyen kommune har fått lavere vekst i frie inntekter i 2023 og 2024, enn prognosert lønns- og prisvekst. Kommunal deflator for 2024 prognoseres på 4,3%. Nesbyen sin vekst i frie inntekter er på 4% i 2024.

RESSURSKREVENDE TJENESTER

Kommuner med store utgifter til ressurskrevende tjenester får tilleggskompensasjon. For Nesbyen så kan man ikke se at de nasjonale kompensasjonsordningene hjelper kommunen slik vi kunne forventet. Over flere år har Nesbyen kommune prøvd å belyse utfordringsbildet om at tilskuddsordningen som har innslag på færre enn 3200 innbyggere, ikke harmonerer med intensjonen.

Nesbyen kommune bruker ca. 60 mill. kr på ressurskrevende tjenester, og får ca. 28 mill. kr i refusjon fra staten. Pr. 01.07.2023 har Nesbyen 3299 innbyggere, altså slår ikke refusjonen inn. Det virker svært urimelig at ikke helhetsbildet rundt våre pasienters behov spiller inn på utfallet av refusjonen. En del av disse tjenestene tilhører spesialhelsetjenesten og skal ikke belastes den enkelte kommune. Det er en selvfølge at pasienter skal ha forsvarlige helsetjenester. Dersom kommunene ikke har kompetanse til å utføre tjenestene selv, så er alternativet å kjøpe tjenestene av private foretak.

DISPOSISJONSFOND

Etter avlagt regnskap for 2022 var disposisjonsfondet i Nesbyen kommune 17 883 675. Stor usikkerhet knyttet til prognosert underskudd for 2023, gjør at det planlegges å avsette midler til disposisjonsfond for 2024 for å dekke inne eventuelle underskudd ved regnskapsavslutning 2023.

Disposisjonsfondet bør være stort nok til å dekke hendelser som er uventet. Fondet bør også være stort nok til å dekke gjenstående amortisering av premieavvik. Ved budsjetterte driftsinntekter for 2024 på ca. 497 mill. kr bør disposisjonsfondet til Nesbyen kommune være på ca. 34,8 mill. kr.

LÅNEGJELD

Rentenivået i 2023 har vært krevende med flere rentehevinger. Norges Bank satt opp styringsrenten med 0,25 prosentpoeng til 4,25 prosent ved siste rentemøtet i september. Hevingen begrunnes blant annet i inflasjonstall som fortsatt er over målet, stramt arbeidsmarked og vekst i norsk økonomi. Dette var ikke uventet i markedet, som i stor grad var samlet rundt forventningen om renteoppgang. Renten vil trolig heves igjen, da mest sannsynlig i desember.

Langsiktig lånegjeld har økt vesentlig de siste årene.

Det utføres store investeringer på selvkostområdet og forventende økning i langsiktig gjeld utenom pensjonsforpliktelser per 31.12.2023 sammenlignet med 31.12.2022 er på ca. 213 mill. kr. Kommune bør holde størrelse på gjeld på et forsvarlig nivå for å kunne tåle belastning av både økende rente og avdrag.

ANBEFALINGER

Kommunedirektøren anbefaler at den økonomiske situasjonen tas på alvor og at dette ses i sammenheng med overordnet prioritering og føringer fra overordnede myndigheter. Statsbudsjettet for 2024 gir klare føringer til kommunene om å forberede seg på vanskeligere tider, både økonomiske og innenfor kompetanse og tjenestenivå. Skal kommunen fortsette å drifte godt på tjenestenivå må det avsettes tilstrekkelig med midler til utvikling og langsiktig planlegging.

Selv om det i budsjett for 2024 legges opp til store innsparinger på tjenestenivå så må det settes av midler til forebyggende tiltak og tidlig innsats. Barn og unge må prioriteres dersom Nesbyen kommune skal være en attraktiv kommune å leve i, flytte til og å komme tilbake til. Eldreomsorg og gode helsetjenester må prioriteres og jobbes langsiktig med for å kunne håndtere en økende del av befolkningen som blir eldre.

Innovasjon og utvikling vil være sentralt for å løfte Nesbyen kommune og Hallingdal som region fremover. Greier vi å snu de tre hovedfaktorene som er beskrevet i «Fremtidsverktøyet for 2040», er kommunen på god veg til å håndtere et fremtidig utviklingsbilde på en strategisk måte.

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

SALDERING

Kommunedirektøren legger fram et budsjettgrunnlag som er i balanse for alle 4 årene i kommende økonomiplanperiode. Det er kun lagt opp til investeringer for 1 året i planen da usikkerheten i økonomien er avgjørende å få kontroll på før man kan legge et lengre investeringsløp i Nesbyen kommune.

Under er det listet opp tiltak, som har gjort det mulig å legge fram et budsjettframlegg i balanse:

Nesbyen kommune	2024	2025	2026	2027
Sentraladministrasjon				
Avvikle lønn for mobil	- 161 938	- 161 938	- 161 938	- 161 938
Reduksjon i prosjektstillinger knyttet til regionale prosjekter	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
Reduksjon i politisk godtgjøring	- 165 900	- 165 900	- 165 900	- 165 900
Reduksjon av ramme til kontrollutvalget	- 200 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000
Reduksjon driftstilskudd til NTN	- 730 000	- 730 000	- 730 000	- 730 000
Reduksjon i 2,5 årsverk for sektor	-2 181 191	-2 181 191	-2 181 191	-2 181 191
Redusere tilskuddet til Nes sokn.	- 387 000	- 387 000	- 387 000	- 387 000
Oppvekst og kultur				
Undervisningsstilling 225% - endret organisering av undervisning - ungdomsskole	-1 896 387	-1 896 387	-1 896 387	-1 896 387
Reduksjon i 0,85 årsverk	- 592 605	- 592 605	- 592 605	- 592 605
Folke-/skolebibliotek - redusere innkjøp/drift	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Kino stenges	- 502 806	- 779 093	- 735 737	- 779 093
Kulturhus - oppsigelse av avtale og reduksjon i driftskostnader inkl. 30% stilling	- 201 471	- 611 650	- 611 650	- 611 650
Kutte alle kulturmidler til lag/foreninger	- 155 850	- 155 850	- 155 850	- 155 850
Museet - oppsigelsen av avtalen	- 434 500	- 434 500	- 434 500	- 434 500
Tildeling av tilskudds-/kulturmidler fra OSK fjernes.	-56 000	-56 000	-56 000	-56 000
50% økning i priser for husleie Sorenskrivergården og Kulturhuset.	-24 000	-24 000	-24 000	-24 000
Helse og omsorg				
Avslutte tilbud Inn På tunet	-4 110 000	-4 110 000	-4 110 000	-4 110 000
Ingen tilsetning av stilling på tildelingskontoret	- 806 219	- 806 219	- 806 219	- 806 219
Tillegg for gjennomførte vakter (lokale tillegg) halveres	-5 577 447	-5 577 447	-5 577 447	-5 577 447
Ingen tilsetning av turnusfysioterapeut	- 612 000	- 612 000	- 612 000	- 612 000
Teknisk				
Bruke prosjektmidler fra Bufdir til delfinansiering av stilling ut 2024	- 500 000	-	-	-
Kjøp av tjenester for kart og oppmåling videreføres ikke	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Midler til planarbeid ikke videreføres til 2024	-3 308 800	-3 308 800	-3 308 800	-3 308 800
Privatisering av veier	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Reduksjon 1,6 årsverk	-1 210 198	-1 210 198	-1 210 198	-1 210 198
Felles finanser				
Betaling deler av avdrag fra næringsfond	-1 500 000	-	-	-
Økt eiendomsskatt	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Summen tiltak	-32 014 312	-30 700 778	-30 657 422	-30 700 778

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

Under er det listet opp tiltak som vil bidra til å bygge opp næringsfondet:

Tiltak fra næringsfond (midler ikke brukes, blir i næringsfond)	2024	2025	2026	2027
Avvikle tilskudd fra næringsfond til løypekjøring	250 000	250 000	250 000	250 000
Bo og bli lyst prosjekt - avslutte	600 000	600 000	-	-
Kutte finansiering av Etablerersenteret	90 000	180 000	180 000	180 000

SYKEFRAVÆR

Kommunen har fremdeles utfordringer med høyt sykefravær. Det skal jobbes med å redusere sykefravær, ha nærledelse, tettere samarbeid med NAV for raskere avklaring som fokusområder. Fokus på arbeidskonflikt (misnøye med oppgaver/ledelse) og sykemelding.

5. RAMMEBETINGELSER

5.1 STATSBUDSJETTET

Fredag 6. oktober la regjeringen Støre fram forslag til statsbudsjett for 2023. Statsforvalteren i Viken har laget et notat med de viktigste punktene som gjelder kommunesektoren. Her er et uttrekk av dette notatet:

FRIE INNTEKTER

For å sette kommunene i stand til å bidra til gode levekår og tilgang til grunnleggende tjenester i bygd og by i hele landet, legger Regjeringen opp til økning i kommunene sine inntekter. Dette for at tjenestene både kan opprettholdes og videreutvikles.

Av veksten på om lag 6,4 mrd. kroner får kommunene en vekst i frie inntekter på om lag 5,1 milliarder kroner, mens fylkeskommunene får en vekst på 1,3 milliarder kroner.

Slik som varslet i kommuneproposisjonen for 2024 er veksten til kommunene begrunnet med følgende satsinger:

- 150 mill. kroner til psykisk helse og rus
- 100 mill. kroner er fordelt til de kommunene som taper mest på modellen for gradert basiskriterium

I tillegg økes kommunenes ramme med 40 mill. kr til styrking av helsestasjon- og skolehelsetjenester.

Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter som følge av befolkningsutviklingen og merutgifter knyttet til pensjon.

Demografiutgiftene for kommunesektoren ble i kommuneproposisjonen for 2024 beregnet til 4,6 mrd. kroner. Av dette var 3,8 mrd. kroner knyttet til tjenester som ble finansiert av de frie inntektene. Det var imidlertid usikkerhet knyttet til anslaget som følge av flyktningssituasjonen. Når det gjelder pensjonskostnader ble det anslått en vekst på om lag 1,2 mrd. kroner i kommunesektorens samlede pensjonskostnader utover anslått lønnsvekst i 2024. Dette anslaget var beheftet med betydelig usikkerhet.

Oppdaterte demografikostandsberegningene viser ingen endring i anslaget fra kommuneproposisjonen for 2024. Det nye anslaget for pensjonskostnader viser nå en vekst i de samlede pensjonskostnadene utover anslått lønnsvekst på 2 mrd. kroner. Det er 0,8 mrd. kroner høyere enn anslått til kommuneproposisjonen for 2024.

DEFLATOR

Deflator/Pris og lønnsvekst for kommunesektoren for 2023 er anslått til 4,3 %. Det er i dette anslaget tatt hensyn til at kommunene ikke mottar strømstøtte. Dekomponeringen og vektingen følger av tabellen under.

	Anslag 2023 i RNB	Anslag 2023 nå	Anslag 2024
Deflator	5,2	4,5	4,3
Sysselsetting, lønnsvekst og pensjonskostnader mv.	5,5	5,5	4,9
Lønnsvekst	5,4	5,4	4,9
Effekt av arbeidsgiveravgift	0,1	0,1	
Prisvekst varer og tjenester	4,9	3,2	3,4
Lønnsandel (pst.)	57,5	57,5	57,5

Deflator har to funksjoner:

- Historisk beregning av faktisk realvekst (regnskapsdeflator)
- Kompensasjon for anslått pris- og lønnsvekst i statsbudsjettet (budsjettdeflator)

Deflatoren for kommunesektoren utarbeides i Finansdepartementet (FIN) i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av budsjettdeflatoren.
- Demografikostnader

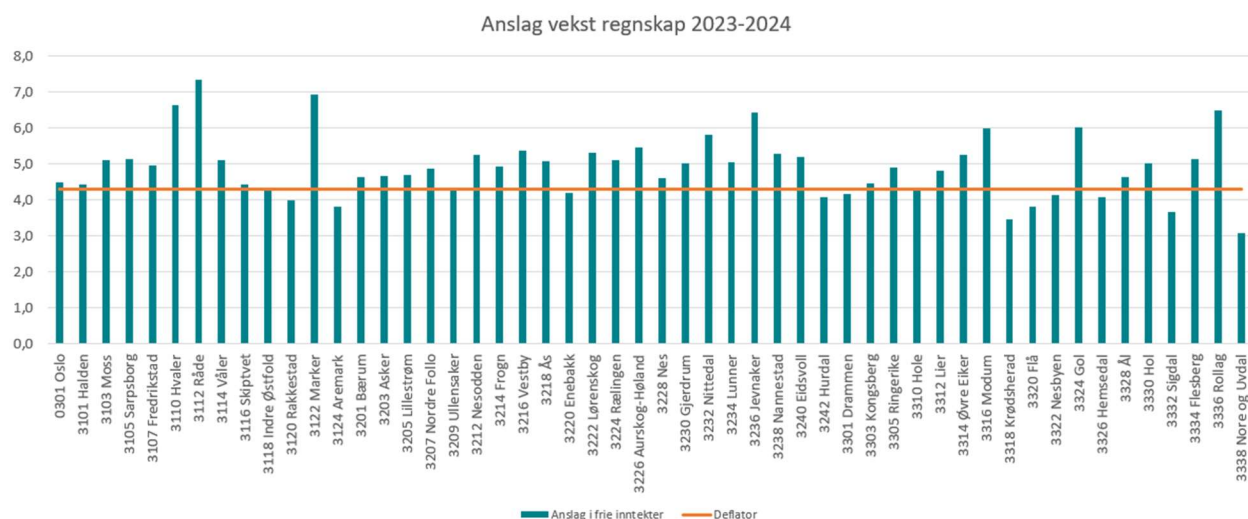
Disse kostnadselementene må dekkes av veksten i frie inntekter.

Våren 2024 vil den endelige skatteinntangen og lønns- og prisveksten i 2023 være kjent.

Fra 2023 til 2024 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 4,7 prosent (fra anslag på regnskap). For våre kommuner i de ulike regionene er den gjennomsnittlige nominelle veksten i de frie inntektene følgende:

- Kommunene i Østfold: 5%
- Kommunene i Akershus: 4,9%
- Kommunene i Buskerud: 4,6%
- Oslo kommune: 4,5%

Med en kommunal deflator for 2024 beregnet til 4,3 % har 11 kommuner en realnedgang. Årsak til ulik utvikling er demografiske endringer og utslag gjennom kostnadsnøkler og tilskudd. Nesbyen sin vekst i frie inntekter er på 4% i 2024.

ANBEFALINGER FRA STATSFORVALTEREN

Kommunene må planlegge sin økonomi under betydelig usikkerhet, da de har begrenset påvirkning på sine rammebetingelser. Kommuneloven setter klare krav til en forsvarlig økonomiforvaltning, samtidig som behovet for tjenester kan synes større enn tilgangen på ressurser.

Av erfaring anbefaler vi at kommunene i budsjett- og økonomiplanarbeidet tar sikte på følgende:

- Netto driftsresultat i budsjett og økonomiplan kan med fordel utgjøre 3 % eller mer av driftsinntektene avhengig av nødvendige avsetninger og investeringer. Buffere er en nødvendighet for å kunne takle svingninger på både inntekts- og utgiftssiden.
- Sammen med et godt driftsresultat bør kommunene også fokusere på sine disponible midler på fond. Fondsmidler er en viktig reserve, som gir mulighet til å møte svingninger i utgifter og inntekter på en kontrollert måte.
- Egenfinansierungsgraden et viktig bidrag for å styrke kommunenes økonomiske stilling og vi ber derfor kommunene bestrebe seg på å ha den så høy som mulig.
- Langsiktig gjeld må holdes på et forsvarlig nivå. Kommunene må i økonomiplanen synliggjøre en forsvarlig betjening av etablert og planlagt lånegjeld. Vi anbefaler kommunene om å **utarbeide oversikter som viser effektene av en renteoppgang på kort og mellomlang sikt**. Dette for å skape bevissthet rundt mulige effekter av nivået på lånegjelden.
- Vi oppfordrer kommunene til å ha et bevisst forhold og en mest mulig omforent holdning til hva som **må, bør og kan gjøres**. Dette gjelder særlig på investeringssiden, hvor vi anbefaler kommunene å utarbeide oversikter med en lengre tidshorisont enn det som kreves i økonomiplanen, for tidlig å kunne fange opp må-investeringer og konsekvensene av disse. Det fordrer også gode planleggingsverktøy, gode befolkningsprognoser og aktiv bruk av disse.
- Måltallene er et viktig styringsverktøy for kommunene og skal gjenspeile hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling. Det er ikke fasit på hvilke måltall kommunene bør velge og nivået på dem, det viktigste er at de er godt forankret i kommunen og at de styres etter. Disse bør ikke endres for ofte, da det langsiktige perspektivet i økonomien er viktig å ivareta.

5.2 FRIE INNTEKTER

Kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd.

Dette er inntekter som kommunene og fylkeskommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jevne ut de økonomiske forutsetningene for at kommunene og fylkeskommunene skal kunne gi et mest mulig likeverdig tjenestetilbud over hele landet.

De øvrige inntektene består av øremerkede tilskudd, gebyrer og momskompensasjon. Disse inntektene er ikke med i denne oversikten.

Tallene bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett. Eventuelle avvik mellom tall i Grønt hefte og beregningene som vises i nettløsningen, skyldes avrundinger.

Tabellen under viser budsjettering av frie inntekter for 2024, og de 3 siste årene i kommende økonomiplanperiode:

Nesbyen kommune	2024	2025	2026	2027
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	98 414 885	100 207 993	100 208 976	100 212 149
Utgiftsutjevningen	21 581 442	21 112 395	21 112 481	21 112 757
Overgangsordning - INGAR	-240 853	0	0	0
Saker særskilt fordeling	3 389 000	3 134 800	3 134 800	3 134 800
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)	5 636 000	5 636 000	5 636 000	5 636 000
Ordinært skjønn	1 000 000	0	0	0
Sum rammetilskudd	129 780 000	130 091 000	130 092 000	130 096 000
Inntektsutjevning	-6 675 000	-6 675 000	-6 675 000	-6 675 000
Sum rammetilskudd, inkludert inntektsutjevning	123 105 000	123 416 000	123 417 000	123 421 000
Skatt på inntekt og formue	140 293 000	140 293 000	140 293 000	140 293 000
Sum frie inntekter	263 398 000	263 700 000	263 700 000	263 700 000

INNBYGGERTILSKUDD

Innbyggertilskuddet blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er 29 832 kroner i 2024. For Nesbyen kommune utgjør dette: 29 832 kroner x 3 299 innbyggere = **98 414 885 kroner**.

UTGIFTSUTJEVNING

Det er til dels store kostnadsforskjeller i tjenesteytingen mellom kommunene. Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet få full kompensasjon for de kostnadsforskjellene de ikke kan påvirke selv. Det gjelder til eksempel aldersfordelinga og strukturelle og sosiale forhold i kommunen. Denne kompensasjonen skjer i praksis gjennom kostnadsnøkkelen, som er sammensett av ulike kriterium med vektning. Gjennom kostnadsnøkkelen, og et oppdatert sett med kriteriedata, blir utgiftsbehovet for hver kommune beregnet. Deretter blir tilskuddet fordelt til kommunene etter utgiftsbehovet. Utgiftsutjevningen er en ren omfordeling – det som blir trukket inn fra noen kommuner blir delt ut igjen til andre kommuner. Kostnadsnøkkelen for kommunene er sammensett av delkostnadsnøkler for grunnskole, pleie og omsorg, sosialhjelp, barnevern, kommunehelsetjeneste, barnehage, landbruk, og administrasjon og miljø.

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

En kommune som er på landsgjennomsnittet har en indeks på 1. En kommune som er lettdrevet, har en indeks som er mindre enn 1. Tungdrevne kommuner har en indeks som er større enn 1. Nesbyen kommune er i den siste kategorien, og har en utgiftsbehovindeks på 109,01. Dette innebærer at vår kommune er 9,01% dyrere å drive enn landsgjennomsnittet, og framgår av tabellen under:

NESBYEN kommune								
Beregning av utgiftsbehov - tillegg/trekk i kroner for år 2024 (utgiftsutjevnete tilskudd) 2024-prisnivå for årene 2025-2027								
	HELE LANDET		NESBYEN			Bruk av folketall 1.7.2023		
	Vekt	Antall	Antall	indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj		Endring fra foregående år
						kr per innb	1000 kr	1000 kr
0-1 år	0,0058	107 155	58	0,9047	-0,06 %	-36	-118	64,7
2-5 år	0,1348	227 495	89	0,6539	-4,67 %	-3 028	-9 988	21,9
6-15 år	0,2527	644 583	306	0,7935	-5,22 %	-3 387	-11 173	-252,2
16-22 år	0,0241	456 837	254	0,9293	-0,17 %	-111	-365	23,9
23-66 år	0,1081	3 173 134	1 795	0,9455	-0,59 %	-382	-1 261	-132,5
67-79 år	0,0605	653 532	577	1,4757	2,88 %	1 868	6 161	808,5
80-89 år	0,0806	205 264	167	1,3599	2,90 %	1 882	6 209	-740,7
over 90 år	0,0403	46 056	53	1,9234	3,72 %	2 415	7 967	-257,7
Basistillegg	0,0163	275	0,7497	4,5572	5,80 %	3 763	12 413	849,0
Sone	0,0103	21 599 834	14 582	1,1284	0,13 %	86	283	43,1
Nabo	0,0103	9 877 360	11 819	2,0000	1,03 %	668	2 205	160,6
Landbrukskriterium	0,0019	1	0,0024	4,0249	0,57 %	373	1 230	-70,6
Innvandrere 6-15 år ekskl Skand	0,0067	54 481	29	0,8897	-0,07 %	-48	-158	9,4
Flyktninger uten integreringstilsk	0,0078	183 480	52	0,4737	-0,41 %	-266	-879	-130,7
Dødlighet	0,0474	41 670	23	0,9226	-0,37 %	-238	-786	-561,7
Barn 0-15 med enslige forsørget	0,0168	149 356	62	0,6938	-0,51 %	-334	-1 101	87,5
Lavinntekt	0,0105	257 338	107	0,6950	-0,32 %	-208	-686	226,7
Uføre 18-49 år	0,0060	124 228	88	1,1840	0,11 %	72	236	-42,3
Opphopningsindeks	0,0088	118	0,0204	0,2891	-0,63 %	-406	-1 339	48,8
Aleneboende 30 - 66 år	0,0180	515 435	343	1,1123	0,20 %	131	433	25,5
PU over 16 år	0,0507	20 482	20	1,6321	3,20 %	2 080	6 861	-446,9
Ikke-gifte 67 år og over	0,0474	398 431	333	1,3969	1,88 %	1 221	4 028	590,8
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0163	43 634	28	1,0534	0,09 %	56	186	1 827,2
Innbyggere med høyere utdanni	0,0179	1 567 840	675	0,7196	-0,50 %	-326	-1 075	-1,7
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,09008	9,01 %	5 846	19 284	2 151
(Tillegg/trekk kr pr innb.)						Alle tall i 1000 kr		
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						19 284		
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler						2 297		
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)						21 581		
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger:						64 893		

Forklaring til tabellen ovenfor:

- Første kolonne viser de ulike kriteriene i kostnadsnøkkelen.
- Andre kolonne viser vekten til kostnadsnøkklene. Vi ser blant annet at innbyggere 6-15 har størst vekt (25,27 %). Summen av alle kriteriene er 1.
- Tredje kolonne viser antallet på landsbasis. Vi ser til eksempel at det er 644 583 i aldersgruppen 6-15 år på landsbasis
- Fjerde kolonne viser tallet for Nesbyen kommune. Vi ser for eksempel at det er 306 i aldersgruppen 6-15 år i Nesbyen kommune.
- Femte kolonne viser indeksen til de ulike kriteriene for Nesbyen kommune. Dersom indeksen er mindre enn 1, så innebærer det at vi er å regne som dyrere enn landsgjennomsnittet på dette området. Dersom indeksen er større enn 1, så innebærer det at vi er billigere enn landsgjennomsnittet på dette området.

- Sjette kolonne viser hvor mye vi er tilført eller trukket pr innbygger. Vi ser for eksempel at vi for aldersgruppen over 90 år blir tilført kr. 2415 kr pr innbygger eller kr 7 967 000 totalt. Dette skyldes at vi har langt flere innbyggere i denne aldersgruppen enn landsgjennomsnittet.
- Sjuende kolonne viser trekket/kompensasjonen for de ulike kriteriene. Alle tall er i hele tusen. Tall med negativt fortegn indikerer at vi er trukket.
- Kolonne 8 viser endringene fra 2023 til 2024. Tallene er i hele tusen.

TILSKUDD MED SÆRSKILT FORDELING

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemets ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling. For mer informasjon om hver enkelt sak, se tabell C-k i [Grønt hefte](#).

Tilskudd med særskilt fordeling for Nesbyen kommune:

Enkeltsaker	Fordeling beløp
Tilskudd per grunnskole	1 082 000
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	525 000
Kompensasjon for gradert basiskriterium	947 000
Redusert maksimal foreldrebetaling barnehage sentralitetssone 5 og 6	264 000
Kompensasjon ansvarsovertaking barnevern	571 000
Sum Nesbyen kommune	3 389 000

DISTRIKTSTILSKUDD SØR-NORGE

Distriktstilskudd Sør-Norge skal ivareta kommuner i Sør-Norge med svak samfunnsmessig utvikling.

Tildelingen av distriktstilskudd Sør-Norge tar utgangspunkt i distriktsindeksen, som måler graden av distriktsutfordringer i en kommune og består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår.

For å kvalifisere for distriktstilskudd Sør-Norge må kommunen ha hatt gjennomsnittlig skatteinntekt de siste tre årene som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet, ha under 3 200 innbyggere eller en distriktsindeks på 46 eller lavere, og ikke motta distriktstilskudd Nord-Norge.

Tilskuddet til kommuner med 3 200 innbyggere eller mer gis med én sats per kommune og én sats per innbygger, mens tilskuddet til kommuner med under 3 200 innbygger gis med én sats per kommune:

Distriktsindeks	Kommuner med 3 200 innbyggere eller mer		Kommuner med under 3 200 innbyggere
	Sats per kommune (1000 kr)	Sats per innbygger (kroner)	Sats per kommune (1000 kr)
0 - 35	1 413	1 280	6 526
36 - 38	1 133	1 024	5 875
39 - 41	849	768	5 221
42 - 44	564	512	4 569
45 - 46	284	257	3 915
Over 46	0	0	3 264

Kommuner med færre enn 3 200 innbyggere får et tilskudd per kommune. Satsene varierer etter kommunen sin verdi på distriktsindeksen. Kommuner med distriktsindeks på 35 eller lavere får tilskudd etter høyeste sats. Kommuner med en høyere verdi på distriktsindeksen får tilskudd etter lavere sats, slik at kommuner med distriktsindeks over 46 får halvparten av den høyeste satsen.

For kommuner med 3 200 innbyggere eller flere blir tilskuddet gitt med en sats per kommune og en sats per innbygger. Kommuner med distriktsindeks på 35 eller lavere får tilskudd per kommune og per innbygger med høyeste sats. Kommuner med høyere verdi på indeksen får tilskudd med henholdsvis 80, 60, 40 og 20 pst. av den høyeste satsen.

Tilskuddet blir regnet ut med bakgrunn i innbyggertallet pr 1. januar 2023.

Nesbyen kommune har en distriktsindeks på 30, og får et tilskudd på kr. 5 636 000 i 2024. Hvis vi hadde hatt mindre enn 3200 innbyggere, så ville vi fått kr. 6 526 000 i tilskudd (jfr siste kolonne i figuren ovenfor).

SKJØNNSTILSKUDD

Skjønnstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet.

Det samlede skjønnstilskuddet for kommunene er satt til 1 000 000 000 kroner i 2024.

Kommunal- og distriktsdepartementet fastsetter de fylkesvise rammene, mens statsforvalteren foretar fordelingen til den enkelte kommune. I tillegg til fordelingen som vises under, er det satt av fylkesvise rammer for skjønnstilskudd til fordeling gjennom året.

Skjønnstilskudd til Nesbyen kommune = 1 000 000 kroner.

Dersom Statsforvalteren har gjenstående midler mot slutten av 2024, så blir disse delt ut til kommunene.

KORREKSJONSORDNINGEN FOR ELEVER I STATLIGE OG PRIVATE SKOLER

Enkelte kommuner har elever i statlige og private grunnskoler. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for. Trekkordningen for statlige og private skoler medfører at kommuner med elever i statlige og private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter skoletjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i statlige og private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler omfordeler midler fra kommuner med mange elever i statlige og private skoler til kommuner med få eller ingen elever i statlige og private skoler.

Det er gitt trekksetter for ulike skolekategorier, og trekket for hver kommune blir beregnet slik:

Skolekategori	Sats	Antall elever i Nesbyen	Sum trekk
Vanlig undervisning	121 700 kr	0 =	0 kr
Spesialskoler	356 000 kr	0 =	0 kr
Skoler med opphold	376 100 kr	0 =	0 kr
Totalt trekk for Nesbyen		=	0 kr

Nesbyen kommune blir dermed trukket 0 kroner.

Summen av beløpene som er trukket inn på landsbasis fordeles så ut igjen til alle kommuner på følgende måte:

Landssum	x	kommunes andel av utgiftsbehovet	=	Tilbakeført beløp
-3 521 995 600 kr	x	0,00065	=	2 296 987 kr

Dette gir for Nesbyen kommune:

Trekk for elever i statlige og private skoler	0 kr
+ Landssum fordelt etter kostnadsnøkkel	2 296 987 kr
= Omfordeling statlige og private skoler	2 296 987 kr

INNTEKSTGARANTIORDNINGEN

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste. Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer.

Ordningen er utformet slik at ingen kommune skal ha en vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbygger.

Ordningen finansieres ved et likt trekk per innbygger i alle landets kommuner.

Endringer som omfattes av inntektsgarantiordningen er strukturelle endringer i inntektssystemet, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i befolkningstall og kriteriedata, og endringer i regionalpolitiske tilskudd.

Endringer i skjønnstilskuddet, veksttilskuddet og i skatteinntektene eller skatteutjevningen inngår ikke i beregningsgrunnlaget for inntektsgarantiordningen.

Veksten i rammetilskuddet fra 2023 til 2024 er på landsbasis 962 kroner per innbygger. Dette innebærer at kommuner som har en vekst i rammetilskuddet som er lavere enn 562 kroner per innbygger, vil bli kompensert opp til denne vekstgrensen.

Nesbyen kommunes vekst i rammetilskuddet fra 2023 til 2024 er 704 kroner per innbygger, og kommunen får derfor 0 kroner per innbygger gjennom inntektsgarantiordningen.

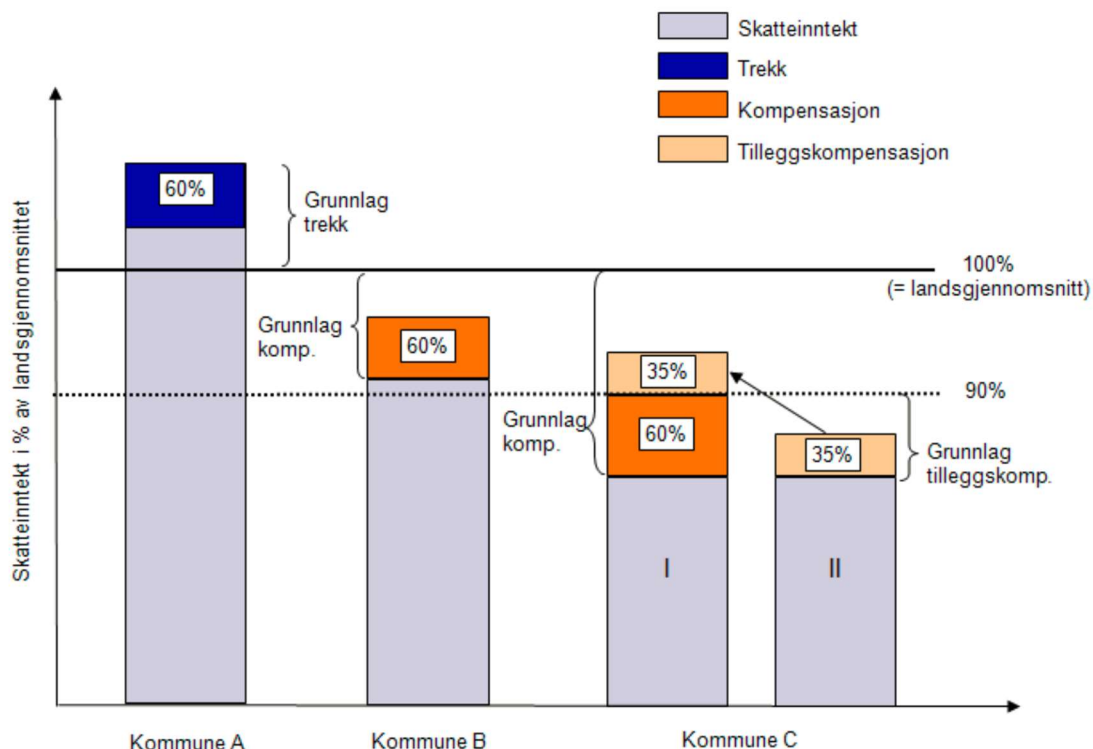
Alle kommuner er med på å finansiere inntektsgarantiordningen og blir trukket med et likt beløp per innbygger i innbyggertilskuddet. For 2024 er trekket på -73 kroner per innbygger.

Inntektsgarantiordningen til Nesbyen kommune	
Inntektsgarantiordningen per innbygger	0 kr
Finansiering per innbygger	-73 kr
Inntektsgarantiordningen, inkl. finansiering per innbygger	-73 kr
Inntektsgarantiordningen, inkl. finansiering totalt	-73 kr x 3 299 innbyggere = -240 853 kr

SKATT PÅ INNTÉKT OG FORMUE/INNTÉKTSUTJEVNING

Utjevning av skatteinntekter skjer løpende gjennom året. Systemet fungerer slik:

- Kommunene får kompensert 60 % av differansen mellom eget skattenivå og skattenivået på landsbasis (Kommune B i figuren under).
- Kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir trekt 60 % av differansen mellom eget skattenivå og landsgjennomsnittet (Kommune A i figuren under).
- Kommuner som har skatteinntekter under 90% av landsgjennomsnittet, får i tillegg kompensert 35% av differansen mellom egne skatteinntekter og 90% av landsgjennomsnittet (Kommune C i figuren under).

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2024 før i januar 2025, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2024 vil være.

Etter hvert som skattetallene foreligger omforderes skatteinntekter mellom kommunene, for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene.

Det er budsjettet med kr. 140 293 000 i skatt på inntekt og formue i 2024. Dette utgjør 106% av det som er forventet å utgjøre landsgjennomsnittet i 2024. Dette innebærer at vi får negativ inntektsutjevning. Vi får et trekk på kr 6 675 000. Det understrekes at dette er en prognose.

5.3 Fond

Det er 4 ulike fond i kommuneregnskapet:

- Bundne driftsfond
- Ubundne driftsfond (disposisjonsfond)
- Ubundne investeringsfond
- Bundne investeringsfond

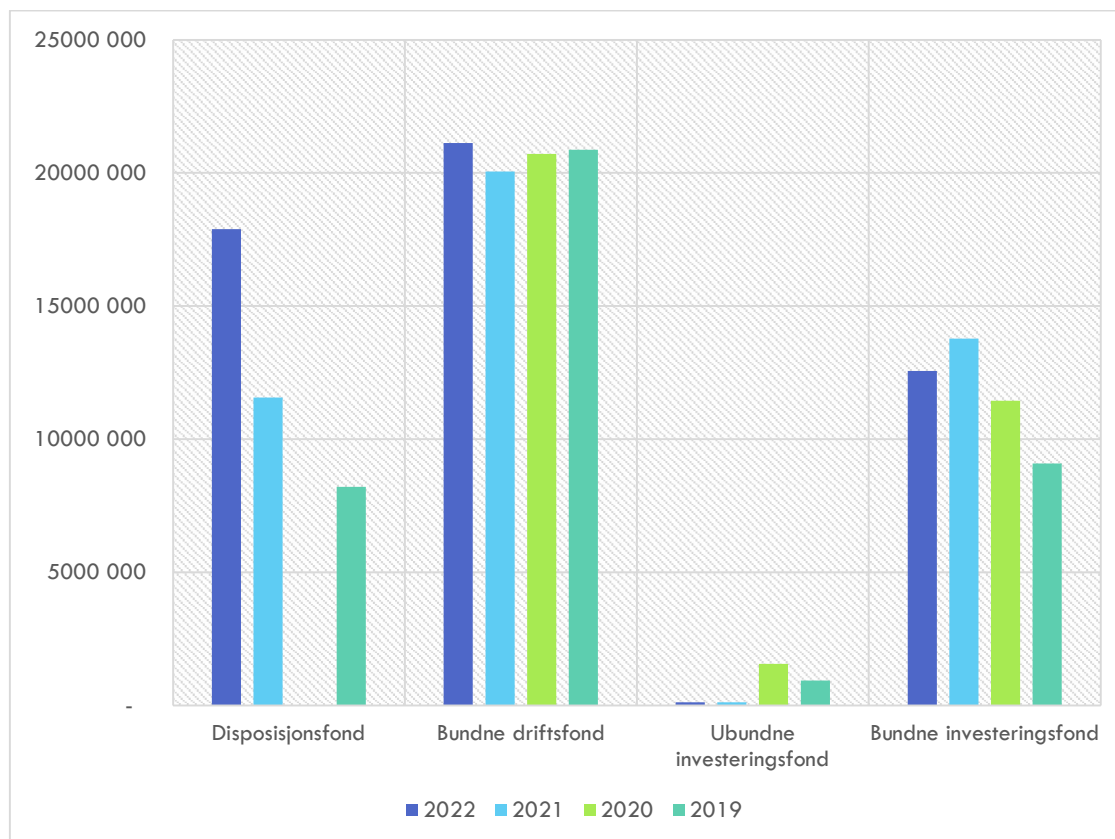
Per 31.12.2022 hadde Nesbyen kommune ca. 51,7 mill. kr i fond.

Tabellen under viser oversikten over ulike fond:

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

Nesbyen kommune	2022	2021	2020	2019
Disposisjonsfond	17 883 675	11 557 143	-	8 207 473
Bundne driftsfond	21 117 058	20 053 238	20 708 621	20 871 021
Ubundne investeringsfond	120 476	120 476	1 559 957	932 672
Bundne investeringsfond	12 563 374	13 775 029	11 441 559	9 085 021
Sum	51 684 584	45 505 887	33 710 137	39 096 187

Grafisk visning av fond beholdning i Nesbyen kommune i periode 2019-2022 er vist under:

BUNDNE DRIFTSFOND

Bundne driftsfond kan bare benyttes til bestemte formål i driftsregnskapet.

Per 31.12.2022 hadde Nesbyen kommune i overkant av 21 mill. kr i bundne driftsfond. Ca. 10,4 mill. kr av dette er knyttet til selvkostområdet. Det resterende beløpet er i hovedsak knyttet til ubrukte øremerket tilskudd.

DISPOSISJONSFOND

Disposisjonsfond kan benyttes fritt til både investering og driftsbudsjettet. Et viktig formål med disposisjonsfondet er å kunne møte utgifter som det ikke er tatt høyde for, som for eksempel:

- Plutselig økning i den flytende renten. 1%-poeng renteoppgang utgjør ca. 4,4 mill. kr i merutgifter for Nesbyen kommune sine innlån.
- Lønnsoppgjøret blir dyrere enn det som var forutsetningen.

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

- Økning i antall ressurskrevende brukere

All bruk av disposisjonsfond må vedtas av kommunestyret.

Som vi ser av tabellen ovenfor, utgjorde disposisjonsfondet kr 17 883 675 per 31.12.2022.

En kommune som av vår størrelse bør ha disposisjonsfond på over 34 mill. kr.

UBUNDNE INVESTERINGSFOND

Ubundne investeringsfond kan nyttes til egen- eller del-finansiering av kommunale investeringsprosjekt. Fond utgjør samlet ca. 0,12 mill. kr ved utgangen av 2022.

BUNDNE INVESTERINGSFOND

Bundne investeringsfond kan bare brukes til bestemte formål i investeringsregnskapet, og var på kr 12 563 374 ved utgangen av 2022.

5.4 Langsiktig gjeld

Utvikling i langsiktig gjeld:

Langsiktig gjeld	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Pensjonsforpliktelser	471 405 220	481 993 317	492 581 414	503 169 511	513 757 608	524 345 706
Lånegjeld (inkludert startlån)	439 524 889	652 979 409	737 679 409	720 879 409	700 379 409	681 079 409
Sum langsiktig gjeld	910 930 109	1 134 972 726	1 230 260 823	1 224 048 920	1 214 137 017	1 205 425 115

De kommunale regnskapsreglene på regnskapsføring av pensjon ble endret i 2002. Som et resultat av dette er pensjonsforpliktelser nå definert som langsiktig gjeld i balanseregnskapet til kommunen, jmfør tabellen ovenfor.

Nesbyen kommune har ordinære lån som blir benyttet til å finansiere kommunens investeringer. Dette kommer til å utgjøre ca. 681 mill. kroner ved slutten av 2027. Den andre kategorien er Startlån, og er Husbanklån som etter bestemte vilkår blir lånt ut videre til innbyggerne. Disse lån utgjorde ca. 26,6 mill. kr ved utgangen av 2022. Avdrag og renteutgifter som vi betaler til Husbanken, skal i prinsippet være likt avdrag og renter vi mottar fra låntakerne.

Nesbyen kommune har langsiktig gjeld på kr 447 839 761 pr. 30.09.2023:

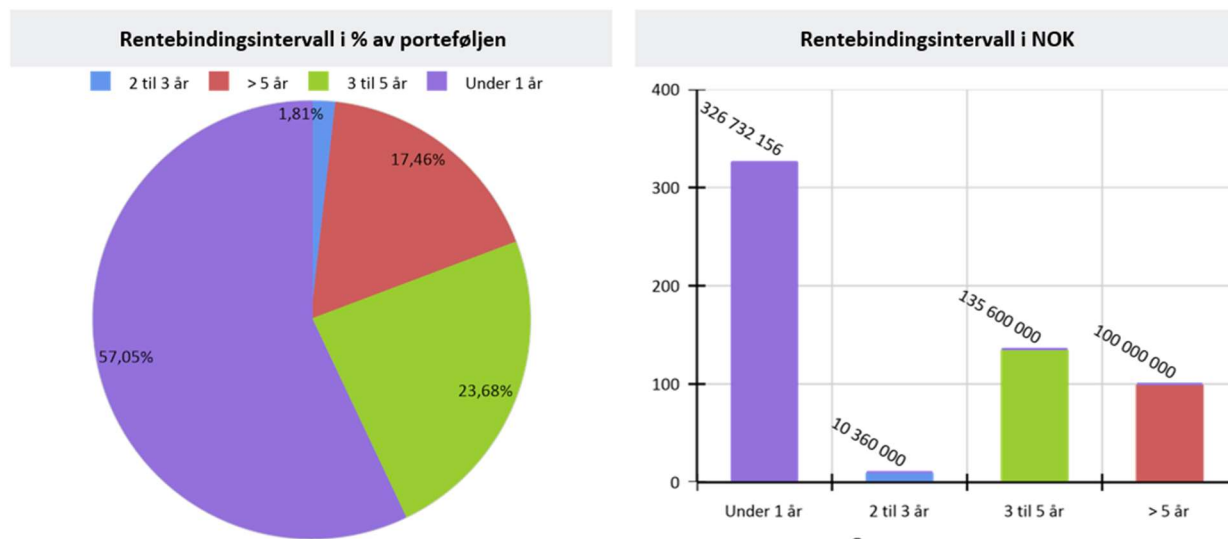
Bank	Saldo 30.09.2023
KLP	108 424 320
Kommunalbanken	438 613 560
Husbanken	25 654 276
Totalt	572 692 156

Nesbyen kommune har følgende rentebindingstid og renterisiko pr. 30.09.2023:

Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1% renteøkning
Under 1 år	326 732 156	0,10	57,05%	57,05%	kr 3 267 322
1 til 2 år	0	0,00	0,00%	57,05%	kr 3 267 322
2 til 3 år	10 360 000	2,90	1,81%	58,86%	kr 3 370 922
3 til 5 år	135 600 000	4,33	23,68%	82,54%	kr 4 726 922
> 5 år	100 000 000	6,16	17,46%	100,00%	kr 5 726 922
SUM	572 692 156	2,21	100,00%	100,00%	kr 5 726 922

Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Det gir et uttrykk for hvor følsom kontantstrømmene til lånene er for en endring i markedsrentene. Man kan se på rentebindingstid som vektet gjennomsnittlig rentebinding for et lån eller en plassering. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved slutten av rapporteringsperioden.

Rentebindingen er i tråd med finansreglement og rentesikringsstrategi, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Porteføljer med rentebindingstid under 1 år vil være svært sensitive for bevegelser i markedsrentene. Porteføljer med rentebindingstid over 5 år vil ha svært forutsigbare rentekostnader i de kommende årene. Alt annet like vil en slik forutsigbarhet ha en pris / «forsikringspremie», som må vurderes opp mot reduserte rentekostnader. Kolonnen økning i rentekostnad ved 1 %- poeng renteøkning viser økt årlig rentekostnad om 1 år, om 2 til 3 år, om 3 til 5 år og om 5 år dersom renten stiger med 1%-poeng. Dvs. når alle bindingene i porteføljen er løpt ut vil økt rentekostnad være 1 % x total gjeld.

Grafikken over viser oversikt over rentebindingsintervall i % av porteføljen og i NOK.

Nesbyen kommune har følgende satser for faste renter og utløpsdatoer pr. 30.09.2023:

Faste renter	Saldo 30.09.23	Rentesats	Utløp fastrente
Kommunalbanken	3 431 580	3,65 %	24.10.2023
Kommunalbanken	10 360 000	2,59 %	07.12.2026
Kommunalbanken	24 000 000	2,68 %	25.09.2028
Kommunalbanken	104 160 000	3,4 %	08.02.2028
Kommunalbanken	8 184 000	2,72 %	24.10.2028
Kommunalbanken	100 000 000	4,47 %	24.06.2030

Nesbyen kommune har følgende utvikling i renter og avdrag, som belaster driftsregnskapet (år 2022-2027):

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Renteutgifter	8 457 452	19 338 389	30 083 000	31 282 289	33 383 555	33 383 555
Avdrag på lån	13 053 430	14 900 000	16 000 000	18 000 000	20 500 000	19 300 000

5.5 NETTO RESULTATGRAD

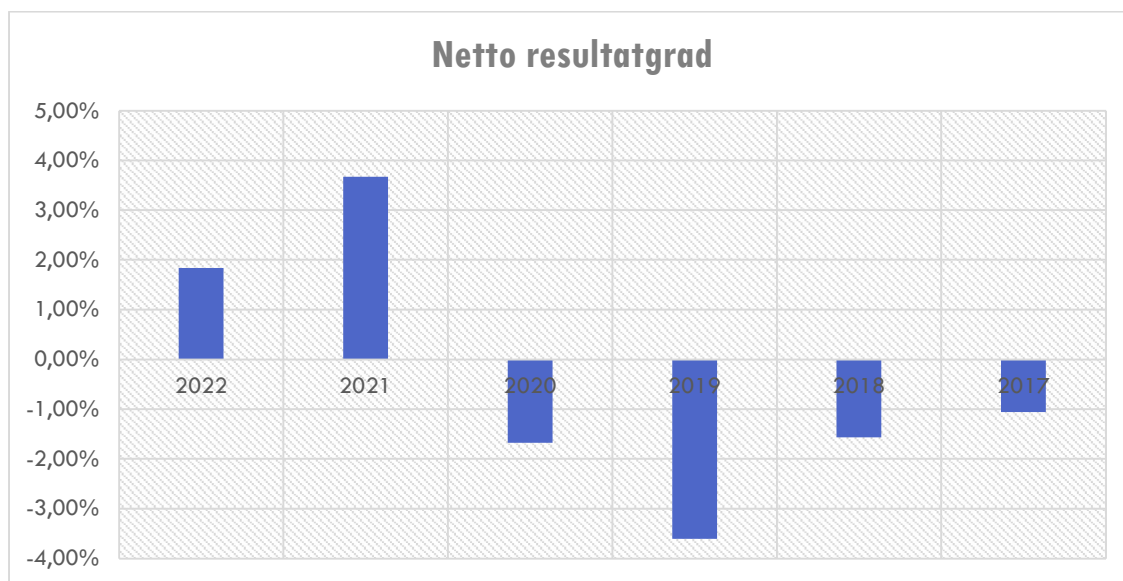
Netto resultatgrad illustrerer hvor stor del av driftsinntektene som kan bli brukt til finansiering av investeringer og avsetninger. Vi får netto resultatgrad ved å se netto driftsresultat i % av driftsinntektene. Tabellen under viser netto resultatgrad for periode 2017-2022:

År	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Netto driftsresultat	8 490 228	15 936 727	-6 303 279	-13528433	-5663182	-3643989
Sum driftsinntekter	462 319 987	434 399 699	375 917 259	375173970	361447580	345123656
Netto resultatgrad	1,84 %	3,67 %	-1,68 %	-3,61 %	-1,57 %	-1,06 %

Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler at netto resultatgrad bør være 1,75%, blant annet for å ha noe egenfinansiering av investeringer, og for å kunne møte hendelser som en ikke har tatt høyde for (økte renter, dyrere lønnsoppgjør enn hva som var forutsetningen etc.).

Netto resultatgrad var forbedret i 2021 mot 2020 og utgjorde 3,67%. I 2022 Nesbyen kommune har innfridd nivået på 1,75% (som blir anbefalt av TBU) og har fått netto resultatgrad på 1,84%.

Grafisk visning av netto resultatgrad i periode 2017-2022 for Nesbyen kommune:

5.6 PENSJON / PREMIEAVVIK

Det er antatt at ca. 65 % av en kommunes driftsutgifter er knyttet til lønn og sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgiveravgift). Utgiftene til pensjon har økt kraftig siden tusenårsskifte. Alle ansatte betaler en egenandel på 2% av sin brutto lønn. I tillegg betaler arbeidsgiver en pensjonspremie på ca. 20% (+ arbeidsgiveravgift) av brutto lønn til ansatte som er omfattet av pensjonsordningene til KLP (alle med unntak av lærere som er medlemmer i Statens pensjonskasse).

PREMIEAVVIK

Håndteringen av premieavvik er en meget stor utfordring for kommunesektoren. Premieavvik er knyttet til pensjonsområdet. Fram til 2001 så ble alle betalte pensjonsutgifter belastet driftsregnskapet for det enkelte året. Fra og med 2002 så endret dette seg. Aktuaren i pensjonsselskapet beregner hva som er kommunens egentlige pensjonskostnad det enkelte året. Differansen mellom hva som er betalt inn til pensjonsleverandøren og utregningen til aktuaren kalles premieavvik. Premieavviket (inkludert arbeidsgiveravgift) inntektsføres så i driftsregnskapet.

Inntektsføringen utgiftsføres deretter over de 7 påfølgende år fordelt på like store deler. Dette kalles amortisering. Amortiseringen var tidligere 15 år fram til 2010 og 10 år i perioden 2011-2014.

På landsbasis er det trolig det samlede ikke amortiserte premieavviket på flere titallsmilliarder kroner. Mange mener derfor at premieavvik er kommunesektorens versjon av Enron, dvs. regnskapene til kommunesektoren viser langt bedre tall enn det som er realiteten.

KLP anslår at premieavviket for 2024 bli på ca. 12,8 mill. kr for Nesbyen kommune.

5.7 EIENDOMSSKATT

Nesbyen kommune innførte fra 2020 eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen. Fra før var det eiendomsskatt på boliger i sentrum i tillegg til eiendomsskatt på næringseiendom og kraftanlegg.

Eiendomsskatten for næringseiendom og kraftanlegg foreslås videreført på 7 promille. I Kommunedirektørens budsjettforslag er det lagt til grunn et bidrag på 22,4 mill. kr. i eiendomsskatt fra næringseiendom og kraftanlegg.

For boliger som har formuesgrunnlag skal dette benyttes til å regne ut eiendomsskatten. I Nesbyen kommune er det ca. 1200 eiendommer med formuesgrunnlag. Det er ca. 350 eiendommer som ikke har formuesgrunnlag, av disse 350 er 300 gårdsbruk med boliger (noen av disse igjen har fritidsboliger/utleiehytter). I Kommunedirektørens budsjettforslag er det lagt til grunn et bidrag på 7,1 mill. kr. i eiendomsskatt fra boliger.

Det er ca. 3400 fritidseiendommer og ca. 100 eiendommer med fritidsboliger/utleiehytter tilknyttet gårdsbruk som utlignes eiendomsskatt. Det er i tillegg litt over 200 landbrukseiendommer med seterbuer. Seterbuer er fritatt for eiendomsskatt. I Kommunedirektørens budsjettforslag er det lagt til grunn et bidrag på 19,5 mill. kr. i eiendomsskatt fra fritidsboliger.

For skatteåret 2020 ble det innført en obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 % av formues-/takstgrunnlaget for eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger. Denne er videreført.

Kommunedirektør foreslår å øke nåværende skattesats for boliger og fritidsboliger fra 3,5 promille til 3,9 promille. For å gjøre denne skatteøkningen mer sosialt utjevnende, foreslås bunnfradraget økt fra kr. 200.000 til kr. 300.000 for 2024. Dette innebærer redusert eller uendret eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger med en takst under kr. 2.500.000, og en økning på inntil 100 kr./mnd. for boliger og fritidsboliger med en takst på inntil kr. 6.000.000. Dette forslaget innebærer en økning av de totale inntektene på eiendomsskatt med 4 mill. kr.

For skatteåret 2024 foreslår kommunedirektør fritak for eiendommer eid av stiftelse og institusjoner med allmennyttige formål (jfr. esktl. § 7 a), eiendom av historisk verdi (jfr. esktl. § 7 b) og nye boliger ferdigstilt siste 10 år (jfr. esktl. § 7 c). Eiendomsskattekontoret har liste over hvilke eiendommer dette gjelder. Det står pt. ingen eiendommer på lista over eiendom av historisk verdi.

5.8 UTVIKLING I NETTO KJØP/SALG KRAFTRETTIGHETER

Tabellen under viser utviklingen i netto inntekter i perioden 2016 – 2022, mens 2023 og 2024 er prognose.

Tekst	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Salg	-10 562 000	- 12 021 000	- 21 179 000	-15 670 000	- 6 063 000	- 29 670 000	- 68 448 149	- 31 730 000	- 33 360 000
Kjøp	4 240 000	5 427 000	7 594 000	3 916 000	4 595 000	5 040 000	8 395 688	5 040 000	5 040 000
Konsulent	127 000	127 000	134 000	127 000	144 000	150 000	167 512	150 000	150 000
Finansielt	-	-	5 212 000	4 632 000	- 6 952 000	10 960 000	44 109 376	8 610 000	1 820 000
Skatt	1 290 000	1 422 000	1 295 000	1 452 000	1 294 000	1 066 746	2 957 869	2 614 119	2 850 000
SUM	-4 905 000	- 5 045 000	- 6 944 000	-5 543 000	- 6 982 000	- 12 453 254	- 12 817 704	- 15 315 881	- 23 500 000
Kilde	Regnskap						Prognose		

Forklaringer til tabellen:

- Salg - oppnådd pris
- Kjøp - kjøpskostnader
- Konsulent - honorar til Ustekveikja Energi
- Finansielt - valuta- og prissikring
- Skatt - skatt på andelskraft
- Sum - netto inntekt for kommunen

5.9 KOSTRA

Nesbyen kommune er plassert i KOSTRA-gruppe 4 hvor kommunene plasseres med bakgrunn i antall innbyggere og tidligere inntekspotensialet.

Grupperingene per 2020 består av 17 kommunegrupper og er basert på kommunestrukturen med i alt 356 kommuner.

KOSTRA-gruppe	Folkemengde	Bunde kostnader	Frie disponible inntekter (Korrigerede inntekter)	Antall kommuner
01	2 000 - 9 999	Lave	Lave	39
02	2 000 - 9 999	Lave	Middels	18
03	2 000 - 9 999	Lave	Høye	9
04	2 000 - 9 999	Høye	Lave	39
05	2 000 - 9 999	Høye	Middels	33
06	2 000 - 9 999	Høye	Høye	28
07	10 000 - 19 999		Lave	38
08	10 000 - 19 999		Middels eller Høye	13
09	20 000 - 29 999			27
10	30 000 - 44 999			13
11	45 000 - 74 999			10

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

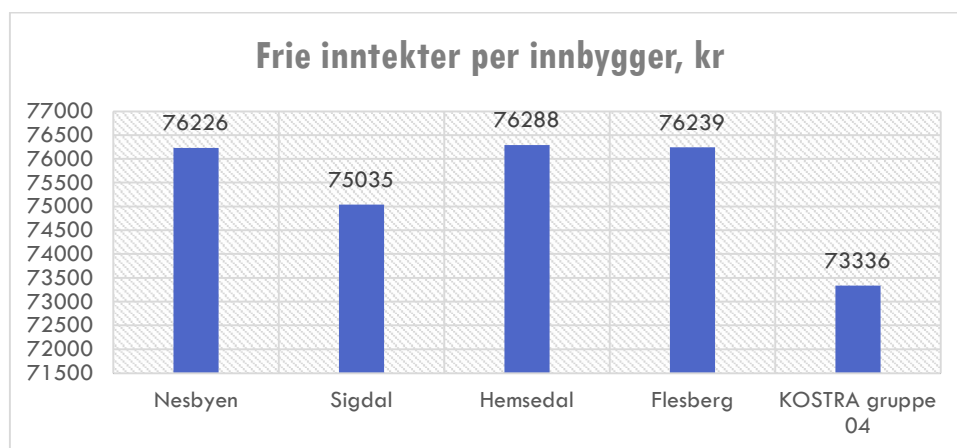
KOSTRA-gruppe	Folkemengde	Bunde kostnader	Frie disponible inntekter (Korrigerte inntekter)	Antall kommuner
12	75 000 - 300 000			11
13	Oslo kommune			1
14	600 - 1 999		Lave eller Middels	25
15	600 - 1 999		Høye	36
16	0 - 599			8
17	De åtte kommunene med høyest skatteinntekter per innbygger			8

Tabellen under viser hvordan utvalgte tjenester prioriteres blant utvalgte kommuner, som inngår i samme KOSTRA-gruppe, som Nesbyen og totalen for gruppe.

Nøkkeltall	Nesbyen	Sigdal	Hem-sedal	Flesberg	KOSTRA gruppe 04
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, %	1,7	6	8,8	1,3	2,1
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter, %	13,4	53,5	31	11,7	19,7
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter, %	94,5	83,9	71,2	123,1	97,1
Frie inntekter per innbygger, kr	76226	75035	76288	76239	73336
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter, %	4,1	22,3	26,3	3,4	12,3
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter, %	15,2	11,9	25,8	2,7	11,3
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer, %	15,4	44,5	63,8	100	29,8
Netto lånegjeld, kr per innbygger	120282	60725	103769	137730	85107

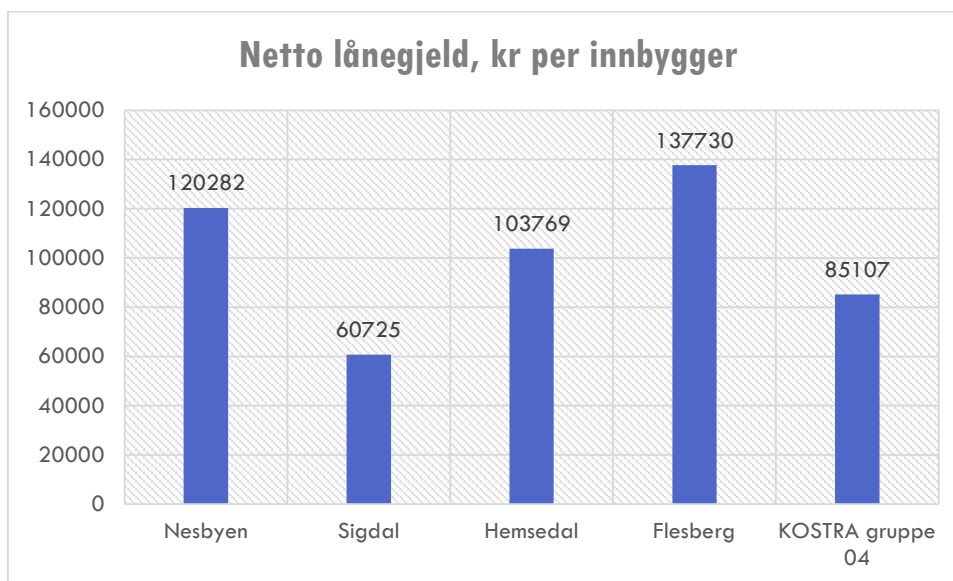
Tabellen viser ett positiv netto driftsresultat på 1,7 % av driftsinntektene.

Grafisk fremstilling av frie inntekter i kr per innbygger:

Nesbyen kommune sine frie inntekter per innbygger er 3,94% høyre enn gjennomsnittstall i KOSTRA gruppe 4.

Grafisk fremstilt netto lånegjeld i kr per innbygger:

Netto lånegjeld per innbygger er 41,3% høyre i Nesbyen kommune enn gjennomsnittlige i KOSTRA gruppe 4.

5.10 FINANSIELLE MÅLTALL

I henhold til ny kommunelov skal det utarbeides finansielle måltall. Kommuneloven stiller ikke nærmere krav til hvilke måltall, som skal brukes. Kommunen må selv vurdere hvilke måltall det er naturlig å legge til grunn. Dette må vurderes individuelt ut fra situasjonen kommunen er i, økonomiske utsikter og lokale prioriteringer. Formålet med finansielle måltall/handlingsregler er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid, og benytte dette som en del av beslutningsgrunnlaget i økonomiplan og budsjettprosessen.

Fra 2023 bruker Nesbyen kommune disse tre finansielle måltallene:

- Netto resultatgrad
- Størrelse på disposisjonsfondet
- Gjeldsgrad

NETTO RESULTATGRAD

Nesbyen kommune hadde positiv netto resultatgrad i 2022. Kommunedirektøren mener at det langsiktige målet må være å ha en netto resultatgrad på minst 1,75%, slik som Teknisk beregningsutvalg (TBU) for kommunesektoren anbefaler.

Budsjettet 2024 legges fram med ei avsetning til disposisjonsfond på ca. 8 mill. kr.

Det er budsjettet positivt netto driftsresultat på ca. 5,8 mill. kr, bruk og avsetning av og til bundet driftsfond på til sammen ca. 3,2 mill. kr (hovedsakelig selvkostfond). Når en bruker selvkostfond, så forutsettes det at det er tilsvarende underskudd som skal dekkes.

GJELDSGRAD

Investeringer innen selvkostområdene (vann, avløp, renovasjon etc.) skal finansieres av abonnentene. Den resterende delen av lånegjelden må dekkes av kommunens øvrige inntekter. Kommunedirektøren tilrår at kommunen fortsetter bruk av følgende langsiktige måltall: den delen av lånegjelden som belaster kommunen bør ikke overstige 75% av sum driftsinntekter.

Tabellen under viser gjeldsgraden for 2018-2022 og prognose for 2023-2024:

Gjeldsgrad	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Regnskap					Prognose	
Sum langsiktig lånegjeld	229 005 477	277 962 854	358 681 306	372 950 398	439 524 889	652 979 409	737 679 409
Lån på selvkostområdene	39 437 000	50 504 000	65 330 296	80 768 386	112 224 297	287 224 297	370 724 297
Startlån	21 403 626	20 154 214	19 881 306	17 967 601	26 620 729	25 600 000	35 600 000
Lån som belaster kommunens økonomi	168 164 851	207 304 640	273 469 704	274 214 411	300 679 863	340 155 112	331 355 112
Sum driftsinntekter	361 447 580	374 770 391	375 917 259	432 077 497	462 319 987	456 935 378	497 368 416
Gjeldsgrad*	47 %	55 %	73 %	63 %	65 %	74 %	67 %

* Her er det korrigert for 2 forhold:

- Lånegjeld innen selvkostområdet skal, som nevnt ovenfor, ikke være med i beregningen av nøkkeltallet.
- Det samme gjelder Startlån, som er lån til videre utlån

Gjeldsgraden for Nesbyen kommune var godt innenfor anbefalte rammer (under 75%) i 2018, 2019 og 2021. Stor økning i gjeldsgraden i 2020 forklares av stor utbygging – Embetsgarden. Prognose for 2023 og 2024 viser at gjeldsgraden skal også være under anbefalt måltall.

STØRRELSE PÅ DISPOSISJONSFONDET

Disposisjonsfondet bør være stort nok til å dekke hendelser som er uventet. Et typisk eksempel på det er en endring i rentenivået. Fondet bør også være stort nok til å dekke gjenstående amortisering av premieavvik. Nesbyen kommune har et langsiktig mål å bygge opp et disposisjonsfond som er ca. 7% av sum driftsinntekter.

Saldo på disposisjonsfondet per 31.12.2022 er på kr 17 883 675. Ved budsjetterte driftsinntekter for 2024 på ca. 497,4 mill. kr bør disposisjonsfondet til Nesbyen kommune være på ca. 34,8 mill. kr.

5.11 MÅLENE OG PREMISSENE

Nesbyen kommune har vedtatt langsiktige finansielle måltall fra budsjettåret 2023.

Målet i kommuneøkonomi er å opprettholde disse:

- Netto resultatgrad på 1,75% av driftsinntektene
- Gjeldsgrad på 75% av driftsinntektene
- Størrelse på disposisjonsfondet på 7% av driftsinntektene

Per 31.12.2022 har Nesbyen kommune positiv netto resultatgrad på 1,84%.

Gjeldsgrad i periode 2022 er på ca. 65% og ikke overstiger vedtatt nivå av gjeldsgrad på 75% av driftsinntektene.

Størrelse på disposisjonsfondet er ca. 17,9 mill. kr per 31.12.2022. Langsiktig mål for Nesbyen kommune er å bygge opp e disposisjonsfond, som tilsvarer 7% av driftsinntektene i kommune.

For budsjettåret 2024 og økonomiplanperioden 2024-2027 anbefaler Kommunedirektør å sette som mål å ha sykefravær på 6% eller lavere.

6. TJENESTEOMRÅDER

6.1 SENTRALADMINISTRASJON

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Administrasjonen skal samordne og ha støttefunksjoner for kommunens informasjonsvirksomhet, merkantile tjenester og sekretariatsfunksjoner, arkiv, post, IKT, personaladministrasjon, økonomi og beredskap. Servicetorgetts kommunale virksomhet er organisert som en del av fellestjenestene, og skal primært drive utadrettet virksomhet.

UTFORDRINGER OG STRATEGI

Kommuneorganisasjonens rolle og utfordringer er knyttet til oppgaver som tjenesteyter og produsent av velferdsgoder, som tilrettelegger og samfunnsutvikler, og som myndighetsutøver og forvalter av fellesgoder.

Nesbyen kommune har over år hatt begrensede frie økonomiske reserver til å håndtere uforutsette hendelser, samt å ha tilstrekkelig egenkapital ved investeringer. En utfordring framover er å styrke kommunens økonomiske reserver for på sikt å oppnå større handlefrihet.

Kommuneplanen slår fast at Nesbyen kommune skal ha et godt tjenestetilbud som er tilpasset brukerne og deres behov. Det slås samtidig fast at de ansatte er kommunens viktigste ressurs, og en god personalpolitikk er viktig for å få utnyttet denne ressursen optimalt. Personalpolitiske retningslinjer må brukes aktivt i samtlige enheter. I en tid med stram økonomi, krever hovedmålsettingen om at tjenestetilbudene skal opprettholdes i størst mulig grad, at effektivisering, rasjonalisering og interkommunalt samarbeid er helt nødvendig. Felles opplæringstiltak i Hallingdals-kommunene er brukt i utstrakt grad.

Kommuneplanen har satt som mål at beredskap og sikkerhet skal være et viktig moment i all samfunnsplanlegging.

Servicetorgetts funksjoner er publikumshåndtering og tjenesteyting som kontinuerlige fokusområder, og samarbeidsrelasjonene med resultatenehetene er viktige.

Arbeidsmiljøforbedringstiltak må foregå kontinuerlig.

6.2 OPPVEKST OG KULTUR

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Tjeneste- og fagområdene for oppvekst og kultur er:

- Oppgaver knyttet til lov- og regelverk for kommunen som barnehage- og skoleeier.
- Utvikling og drift av barnehager.
- Utvikling og drift av grunnskole inkl. SFO, kulturskole og svømmehall.
- Utvikling og drift av kulturområdet, herunder generell kulturadministrasjon, tilskuddsordninger, kontakt med lag og foreninger, kino, kulturhus, ungdomsklubb, bibliotek, barn og unges kommunestyre, den kulturelle skolesekken m.m.
- Forebyggende tverrfaglig arbeid og koordinering knyttet til oppvekstvilkår for barn og unge.

I tillegg er det en del interkommunale tjenester som budsjettmessig hører hjemme innenfor dette området, som PPT og OT for nedre Hallingdal IKS og grunnskoleundervisning for voksne ved Læringscenteret (Voksenopplæringen Gol).

UTFORDRINGER OG STRATEGI

Forebygging, tidlig innsats og videreutvikling av tjenester

Det er nå betydelig økt fokus på «laget rundt barnet», både i mediene, fra statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå. Overordnet sett handler det om at det er billigere for samfunnet og bedre for den enkelte familie at det offentlige forebygger i stedet for å reparere skader som allerede har oppstått, så langt mulig. Bl.a. settes det med rette stadig større fokus på at barn og foresatte skal oppleve at offentlige tjenester skal klare koordinere sine tjenester og yte et helhetlig tilbud til disse brukergruppene. Fokuset dreier seg både om «normalfamilien» og dem som trenger litt ekstra. Det er også mer oppmerksomhet knyttet til hvordan kommunene jobber med at barn og familier opplever bedre overganger mellom barnehage og skole, fra skole til skole m.m.

Flere statlige reformer er derfor iverksatt de siste årene, blitt lovregulert og forventes fulgt opp av kommunene:

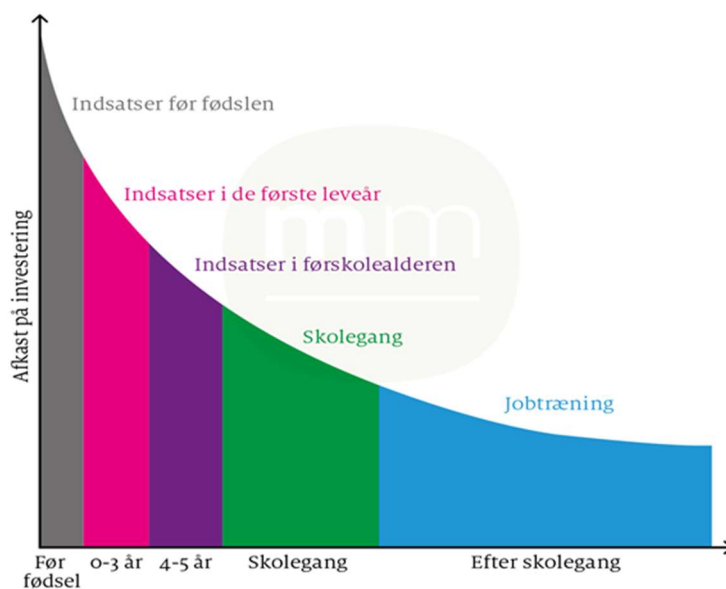
- Rammeplan for barnehagene med forskrift ([Rammeplan for barnehagen \(udir.no\)](#)): barnehagens verdigrunnlag, barnehageeiers ansvar og barnehagenes innhold mht. både lek og læring m.m. er tydeliggjort.
- Forskrift/rammeplan for SFO ([Rammeplan for SFO \(udir.no\)](#)): SFO sitt verdigrunnlag, innhold og inkludering m.m.
- Læreplanverk i skole ([Læreplanverket \(udir.no\)](#)): overordnet del med verdigrunnlag, prinsipper for læring, utvikling og dannelse og prinsipper for skolens praksis + læreplaner i de enkelte fag.
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis ([Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis | www.statped.no](#)): kommunene forventes å ta et større ansvar innen det spesialpedagogiske feltet og Statped sin rolle begrenses med full virkning fra 2025.
- Oppvekst-/barnevernreformen ([Barnevernsreformen - en oppvekstreform | Bufdir](#)): Kommunene forventes å ta større ansvar på barnevernsområdet (og staten mindre), inkl. å styrke arbeidet med forebygging og tidlig innsats. I verk fra 2022. Krav om kommunal plan.
- Via statsbudsjettet: bl.a. gjentatte tilskudd for å styrke helsestasjonene og arbeid med psykisk helse for barn og unge i kommunene, samt innføring av redusert foreldrebetaling i barnehage og SFO for elever i 1. trinn.

Summen av dette innebærer at kommunen må ta et løft for forebygging og tidlig innsats de neste årene. Det gjøres mye bra allerede i de ulike tjenestene, men skal vi klare å få til en helhetlig, koordinert og langvarig innsats som monner slik at det faktisk munner ut i et redusert tjenestebehov på sikt, så må vi gjøre et løft for barn og familier i denne planperioden og videre utover. For å få dette til så må vi bl.a.:

- Øke bredden og dybden i den faglige kompetansen ute i tjenestene ved å bl.a. styrke det sosial- og spesialpedagogiske arbeidet i barnehager og skoler ved å videreutdanne og rekruttere flere ansatte med denne kompetansen.
- Sikre at den faglige kompetansen kommunen rår over kommer helt ut til det enkelte barn og den enkelte familie.
- Styrke den tverrfaglige innsatsen overfor familier som venter eller nettopp har fått barn.
- Lære av andre kommuner som har kommet lengre enn oss og som begynner å se resultater.
- Utarbeide en samlet strategi med plan og tiltak for forebyggende arbeid og tidlig innsats i kommune. Det krever bred involvering av ulike brukergrupper og alle nivå innad i kommunen.

Heckman-kurven peger på tidlige innsatser

Afkast på investeringer foretaget i mennesker fordelt på målgruppens alder

FIGUR 1 — Den såkaldte Heckman-kurve indikerer, at jo tidligere i livet samfundet lægger en social indsats, desto større er samfundets afkast.

KILDE — Heckmanequation.org

Endringer i barne-/elevtall og konsekvenser

Statlige forventninger og krav om tidlig innsats og forebygging må ses i sammenheng kapasitet og bemanning i barnehager og skoler. Barne-/elevtall påvirkes mye av samfunnsmessige forhold og inn-/utflytting. Pr. oktober 2022 har vi 150 barn i alder 0-5 år, med mellom 20-29 barn pr årskull, og 307 elever i grunnskolen. Det er 3 barn mer i barnehage og 5 elever mer enn i fjor, på grunn av tilflytting i løpet av sommeren, og det er positivt. Tallene inkluderer også bosatte flyktninger. Gjennomsnittlig antall fødte pr år siste 16 år har vært i underkant av 27 barn. Siste to år vil det være født henholdsvis 30 og 28 barn i Nesbyen. I tillegg skjer det som regel en netto tilflytting av barn pr kull fra kullet starter i barnehage og til de går ut av skolen.

Barnehagestrukturen ble utredet i 2020, med anbefaling om å vurdere nedlegging av en 2-avdelings barnehage med virkning tidligst fra høsten 2022. En avdeling i Elvefaret barnehage ble lagt ned i 2021, samtidig som en avdeling i Nesbyen barnehage ble utvidet med 6 plasser. Dette ble videreført i 2022. Fra august 2022 har kommunestyret vedtatt at vi skal gi plass innen 2 måneder til alle som søker, så i praksis

har kommunen nå løpende opptak. Barnehagene er fulle i høst, 9 barn er i tillegg på venteliste fra nyttår, og flere barn enn i fjor er under 3 år (dermed behov for flere plasser og ansatte). Følgelig er det også behov for at den andre avdelingen i Elvefaret åpnes igjen og bemannes.

På grunn av stort vedlikeholdsetterslep og behovet for kommunale innsparinger på drift (barnehage og teknisk), så bør det vurderes å bygge en ny barnehage på østsiden (jf. erfaringer med Nesbyen barnehage). Nye boliger vil i stor grad bli bygget på den siden pga. ras- og flomfare, så en slik plassering bør prioriteres. Forstudie ligger som ønsket tiltak i investeringsbudsjettet.

Skolestrukturen ble utredet av WSP Norge AS i 2019, hvor konklusjonen var å iverksette et tettere samarbeid og vurdere eventuell sammenslåing av skolene i et 5-10-års perspektiv. Det kom også fram at vi allerede bruker få ressurser på skoleledelse, uten innsparingspotensiale ved en evt. sammenslåing. Kommunestyret vedtok derfor i september 2019 at skolene ikke skulle slås sammen, men samarbeide tettere. På bakgrunn av denne utredningen og vedtak om tettere samarbeid mellom skolene, så er plan for samarbeid utarbeidet og iverksatt. Koronapandemien i ca. 2 år har medført en merbelastning for barn og unge og et etterslep på mange oppgaver i barnehage og skole, men vi jobber med å hente oss inn igjen.

Å redusere utflyttingen ved å skape bli-lyst og å tiltrekke seg flere innbyggere er veldig viktig for å ha ei livskraftig bygd framover. Så arbeid med inkludering, å styrke lavinntektsfamilier og å opprettholde et godt oppvekstmiljø og kulturtilbud må prioriteres også de neste årene. Ved befolkningsnedgang vil økonomien bli enda mer presset og ikke-lovpålagte velferdstilbud blir enda mer krevende å opprettholde, f.eks. kino, så det er viktig at den positive befolkningsutviklingen fortsetter.

6.3 HELSE OG OMSORG

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Helse og omsorg yter tjenester innenfor:

- Rus og psykiatri, erfaringskonsulent, "inn på tunet"-tiltak
- Institusjonstjenester, institusjonsskjøkken, trygghetsplasser og overgangsboliger
- Hjemmetjenester
- Velferdsteknologi
- Tjenester til personer med demens
- Tjenester til utviklingshemmede
- Dagsentertjenester
- Lege- og legevaktstjenester, lab-tjenester, helsesykepleier/skolehelsetjenester, jordmortjenester, fysioterapi og ergoterapitjenester, korttidslager for hjelpemidler
- Kommunal og privat avlastning, alkohol og serveringsbevillinger, støttekontakt, omsorgslønn, BPA, nattpatruljer, særtiltak, krisesenter
- Transporttjeneste, matombringing, koordinerende enhet, barnekoordinator, tjenestetildelingskontor, fagutvikling og merkanile funksjoner og ulike interkommunale tjenester og samarbeid.

Helse- og omsorgstjenestene har sin styrke i de grunnleggende oppgavene innenfor behandling og pleie. For å kunne møte morgendagens omsorg må vi sikre nødvendig fleksibilitet og omstillingsevne når vi planlegger, og tenke at utfordringer også gir muligheter. Forskning i omsorg viser veksten i nye, yngre brukergrupper, flere eldre med hjelpebehov, vanskeligheter å rekruttere helsepersonell, manglende samhandling, mangel på aktivitet og ivaretagelse av psykososiale behov.

I Nesbyen kommune stemmer dette bildet samt at vi får flere og flere yngre brukere med store omfattende hjelpebehov. Endringer i tjenesten i Nesbyen viser viktigheten av å kunne tilby god kompetanse, og at det må arbeides kontinuerlig for å tilby faglig spennende og utfordrende oppgaver, godt arbeidsmiljø og tilgang på utdanning/videreutdanning/kurs for å beholde ansatte. For å sikre fremtiden en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste av god kvalitet kreves endret og høyere kompetanse, ny metodikk, nye faglige tilnærminger og alternative arbeidstidsordninger. Det er et økt fokus på rehabilitering, tidlig innsats, aktivisering, nettverksarbeid, målrettet miljøarbeid/behandling, lindrende behandling og omsorg ved livets slutt, veiledning/pårørende samarbeid, mer frivillighet i tjenestene og innføring av velferdsteknologi.

Helse- og omsorgstjenesten har store utfordringer med rekruttering av helsepersonell. Dette gjør det vanskelig å opprettholde forsvarlig drift og dermed ivareta kommunens plikter innen helse- og omsorgstjenestelovene. Vi har utlysninger ute eksternt kontinuerlig og ser at vi får søkere på dagstillinger, men ingen, eller svært få søkere til turnusarbeid.

Slik situasjonen er i helse- og omsorgstjenesten har vi store utfordringer med å følge oppsatte mål for tjenesten, ivareta interkommunale nettverk og møter, gi ansatte mulighet for kompetanseheving, og derigjennom klare å opprettholde et godt opparbeidet læringsmiljø med tilbud om spennende oppgaver.

For opprettholdelse av forsvarlig drift, og for å ivareta kommunens ansvar og plikter etter helseovgivningens regler, samt ivareta pasientsikkerheten, har helse og omsorg frem til september 2023, måttet leie inn sykepleiere via vikarbyrå. Bruk av vikarbyrå er per dags dato avviklet. Helse og omsorg opprettet en sykepleierpool høsten 2022 for å rendyrke sykepleieroppgaver slik at de av våre innbyggere

som er i behov av medisinkompetanse ved sykepleiere skal få dekket dette på en faglig forsvarlig måte. Helse og omsorg vil forsøke gjennom dette arbeidet og unngå å leie inn vikarer via vikarbyrå.

Kommunen står overfor utfordringer både når det gjelder endringer i alderssammensetning i befolkningen og nye yngre brukergrupper med andre/nye behov for helse- og omsorgstjenester.

Det vi vet utfra de demografiske endringene i Nesbyen, er at antall eldre vil stige drastisk mot 2030. Det vil si fortsatt en økning av eldre i løpet av de neste 7 årene. Prognoser fra SSB viser en nedgang i befolkningstallene på landsbasis, men en markant økning i forholdet mellom antall eldre og befolkningen i yrkesaktiv alder. Helse og omsorg har ca. 35 ansatte i turnustjenesten over 60 år. Dette vil gi utfordringer i sammenheng med store rekrutteringsutfordringer totalt sett. Vi vil ikke klare å rekruttere alle «turnushullene» fremover å må derfor bruke tid og krefter på alternative måter å organisere helse og omsorgstjenestene på.

UTFORDRINGER OG FORSLAG TIL TILTAK

Helse og omsorg sine mål for perioden:

Hovedmål:

1. Utarbeide tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell
2. Nærledelse- viktig for å redusere sykefravær, ivaretagelse av ansatte for å sikre forsvarlig tjenester.
3. Fortsette arbeidet med sykepleierpool og oppstart og utprøving av en fagarbeiderpool i 2024

Tiltak:

1. Videreføre sykepleierpool der sykepleiere arbeider x antall kveldsvakter per uke og langvakter hver 6. helg.
2. Planlegging av fagarbeiderpool
3. Stimulere ønsket om å arbeide turnus ved en videreføring av økte lokale time tillegg utover det sentrale tillegget for kveld, natt, lørdag og søndag
4. Tilby sykepleierstudenter og helsefagarbeider elever betalt hjemreise for å komme hjem å jobbe helgevakter.
5. Tilby utdanning/videreutdanning – kompetanseheving for alle faggrupper gjennom søkt tilskudd "kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd"

Helse og omsorg ønsker en videreføring av økte lokale tillegg for arbeid i turnus. Helse og omsorg mener tiltakene er med på å fremme ønske om å arbeide turnus og at det er et godt rekrutteringstiltak samt at tjenesten får beholdt arbeidskraft. Høsten 2022 hadde vi ca. 22 årsverk ledige sykepleierstillinger og har fått rekruttert 10 årsverk i 2023. Dette vet vi har sammenheng med de økte lokale tilleggene.

På grunn av redusert bemanning i demensomsorgen, omsorgsbolig Elverhøy og korttids/rehabiliteringsavdelingen har det i høst vært en gjennomgang av antall ansatte i tjenesten opp mot antall tjenestemottakere. Gjennomgangen viser at disse avdelingene må redusere antall pasienter – det vil si – rom blir stengt av ved naturlig bortgang på grunn av for lite personell. Helse og omsorg kan ikke drifte mer enn det er kapasitet til. Ledelsen i helse og omsorg må sikre at ansatte blir ivaretatt og har levelige dager slik at tjenestene ut til pasientene er faglig forsvarlig.

6.4 TEKNISK ENHET

BESKRIVELSE AV DAGENS VIRKSOMHET

Tjeneste- og fagområdene for teknisk er i grove trekk som følger:

- Plan, byggesak, oppmåling og miljø
- Kommunal drift, herunder vedlikehold av formålsbygg, veier, park og grøntarealer samt renhold.
- Kommunal eiendomsforvaltning/utvikling
- VAR (vann, avløp og renovasjon)

I tillegg er det interkommunale samarbeid og vertskommunesamarbeid som forvaltes under teknisk.

OMORGANISERING OG BEMANNING

Teknisk har tidligere hatt relativt stor utskiftning i bemanningen, men har i den senere tiden gjort gode ansettelser, både med erfaring og god utdanning. Arbeidsstokken har i løpet av 2023 fått satt seg og fremstår som god og stabil. Med bakgrunn i fremtidsutsiktene økonomisk er det viktig at den bemanningen som nå er på teknisk brukes på en god og effektiv måte der man får ut det beste i hver medarbeider.

Når det gjelder område 600 VAR, vil det i tiden fremover være behov for noe omorganisering og økt bemanning. Dette må sees i sammenheng med nytt renseanlegg, overtakelse av ny infrastruktur og et økende behov for rapportering og dokumentasjon ovenfor overordnet myndighet.

ØKONOMI

Teknisk enhet har lagt opp til et nøkternt og stramt budsjett der drift gjenspeiler de faktiske behovene kommunen har for tjenestene. Gjennom året har det vært stort fokus på kostnadskontroll og oppfølging av budsjett. Man ser imidlertid at det er krevende å holde budsjett innenfor enkelte av selvkostområdene. Dette skyldes i hovedsak stor nedgang i innskommende saker som er gebyrbelagt, samt behov for innleie av konsulenttjenester. Det er ikke utsikter for økende antall byggesaker i tiden fremover og man vil derfor måtte se på andre oppgaver som kan sikre inntjening på selvkostområdet. I tillegg vil man forsøke å redusere behovet for innleid arbeidskraft.

Det er også grunnlag for å se på totalbudsjettet og gjennomføre grep for å få kostnadene på drift ned. Kommunen har en stor andel kommunale veier, langt høyere enn andre sammenlignbare kommuner, og det vil være naturlig å privatisere en del av disse. Dette vil gi en mer rasjonell drift og lavere kostnader på driftsbudsjettet.

FRAMTIDSUTSIKTER / FOKUSOMRÅDER

Teknisk har til hensikt å avslutte pågående investeringsprosjekter og fullføre prosjekter innenfor økonomiplan. Det er videre viktig at rasjonell bygningsmasse blir prioritert som virkemiddel for å få til lønnsom drift av eiendommene til kommunen fremover.

Prioritering av reguleringsplaner for skole/sentrum, Elverhøy og briskebyen 2 er sentrale virkemidler for å skape forutsigbarhet fremover. Planstrategien med rullering av kommunedelplan Nesfjellet er videre viktig for å ta grep om arealforvaltningen i Nesfjellet. Dette er arbeider som er i gang pr. 2023.

Nytt renseanlegg med tilhørende anleggsprosjekter vil i løpet av 2024 ferdigstilles og tas i bruk. Dette vil sette kommunen i posisjon til å imøtekomme nye og strengere krav fra overordnet myndighet. I tillegg vil vann og avløp på Moan være et godt biprodukt av renseanlegget og sikre næringsareal, boligområder og eksisterende bebyggelse vann og avløp.

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

I tiden fremover er det viktig å holde fremdrift på videre utbedring av ledningsnett for å sikre effektiv, trygg og miljømessig forsvarlig drift. Fornyelse av Nesbyen vannverk vil være et viktig fokusområde inn i 2024. Dette for å opprettholde en trygg og sikker vannforsyning.

I tillegg skal det i 2024 opparbeides infrastruktur til Briskebyen 2.

7. OBLIGATORISKE HOVEDOVERSIKTER

BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT A

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	-110 230 133	-119 848 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000
Inntekts- og formuesskatt	-137 251 861	-124 417 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000
Eiendomsskatt	-46 999 198	-46 762 000	-53 000 000	-53 500 000	-54 000 000	-54 000 000
Andre generelle driftsinntekter	-11 852 419	-6 168 000	-14 068 000	-11 068 000	-9 068 000	-9 068 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-306 333 611	-297 195 000	-330 466 000	-327 966 000	-326 466 000	-326 466 000
Sum bevilgninger drift, netto	280 079 712	271 627 919	282 763 062	275 640 307	271 784 397	271 741 041
Avskrivinger	18 998 989	18 998 993	18 775 420	18 775 420	18 775 420	18 775 420
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	299 078 701	290 626 912	301 538 482	294 415 727	290 559 817	290 516 461
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 254 910	-6 568 088	-28 927 518	-33 550 273	-35 906 183	-35 949 539
Renteinntekter	-2 565 213	-2 370 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073
Utbytter	-1 186 644	-1 175 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	4 639	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 457 451	19 338 389	30 083 000	31 282 289	33 383 555	33 383 555
Avdrag på lån	13 053 430	14 900 000	16 000 000	18 000 000	20 500 000	19 300 000
NETTO FINANSUTGIFTER	17 763 663	30 693 316	41 912 927	45 112 216	49 713 482	48 513 482
Motpost avskrivinger	-18 998 989	-18 998 993	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420
NETTO DRIFTSRESULTAT	-8 490 236	5 126 235	-5 790 011	-7 213 477	-4 968 121	-6 211 477
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 099 875	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000
Avsetninger til bundne driftsfond	10 436 502	3 225 000	3 237 483	3 237 483	3 237 483	3 237 483
Bruk av bundne driftsfond	-9 372 682	-9 221 235	-6 410 995	-4 843 995	-5 045 995	-5 045 995
Avsetninger til disposisjonsfond	6 326 533	0	8 093 523	7 949 989	5 906 633	7 149 989
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	8 490 228	-5 126 235	5 790 011	7 213 477	4 968 121	6 211 477
FREMFORØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT B

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Nesbyen						
Driftsinntekter	-155 986 387	-162 645 378	-166 902 416	-174 980 089	-179 222 195	-179 211 355
Driftsutgifter	436 066 099	434 273 297	449 665 478	450 620 396	451 006 592	450 952 396
Netto	280 079 712	271 627 919	282 763 062	275 640 307	271 784 397	271 741 041
Sentraladministrasjon (inkludert felles området)						
Driftsinntekter	-33 183 617	-45 797 639	-35 617 291	-39 142 580	-40 837 846	-40 837 846
Driftsutgifter	60 131 032	53 530 174	64 702 903	64 712 903	65 312 903	65 312 903
Netto	26 947 415	7 732 535	29 085 612	25 570 323	24 475 057	24 475 057
Kommunalsjef oppvekst og kultur						
Driftsinntekter	-14 564 958	-9 549 378	-9 001 304	-8 952 688	-8 963 528	-8 952 688
Driftsutgifter	92 854 098	96 156 089	100 559 641	99 824 559	99 878 755	99 824 559
Netto	78 289 140	86 606 711	91 558 337	90 871 871	90 915 227	90 871 871
Kommunalsjef Helse og omsorg						
Driftsinntekter	-54 802 385	-50 274 011	-49 392 701	-49 392 701	-49 392 701	-49 392 701
Driftsutgifter	214 577 351	208 269 774	208 154 275	208 154 275	208 154 275	208 154 275
Netto	159 774 966	157 995 763	158 761 574	158 761 574	158 761 574	158 761 574
Kommunalsjef teknisk drift (inkl. VAR)						
Driftsinntekter	-53 435 427	-57 024 350	-72 891 120	-77 492 120	-80 028 120	-80 028 120
Driftsutgifter	67 767 749	75 317 260	75 248 659	76 928 659	76 660 659	76 660 659
Netto	14 332 322	18 292 910	2 357 539	-563 461	-3 367 461	-3 367 461

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART – DRIFT

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	-110 230 133	-119 848 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000
Inntekts- og formuesskatt	-137 251 861	-124 417 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000
Eiendomsskatt	-46 999 198	-46 762 000	-53 000 000	-53 500 000	-54 000 000	-54 000 000
Andre skatteinntekter	-6 745 182	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-5 107 237	-3 410 000	-11 310 000	-8 310 000	-6 310 000	-6 310 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-68 355 988	-56 515 233	-52 322 500	-51 773 884	-51 784 724	-51 773 884
Brukerbetalinger	-8 295 566	-8 430 981	-8 303 502	-8 303 502	-8 303 502	-8 303 502
Salgs- og leieinntekter	-79 334 833	-97 699 164	-106 276 414	-114 902 703	-119 133 969	-119 133 969
SUM DRIFTSINNTEKTER	-462 319 998	-459 840 378	-497 368 416	-502 946 089	-505 688 195	-505 677 355
Lønnsutgifter	228 213 488	235 952 829	241 328 060	241 612 060	241 830 060	241 830 060
Sosiale utgifter	50 624 721	57 602 681	58 269 836	58 269 836	58 269 836	58 269 836
Kjøp av varer og tjenester	135 498 924	116 790 864	128 134 199	128 853 733	128 411 089	128 367 733
Overføringer og tilskudd til andre	21 728 966	23 926 923	21 933 383	21 884 767	22 495 607	22 484 767
Avskrivninger	18 998 989	18 998 993	18 775 420	18 775 420	18 775 420	18 775 420
SUM DRIFTSUTGIFTER	455 065 088	453 272 290	468 440 898	469 395 816	469 782 012	469 727 816
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 254 910	-6 568 088	-28 927 518	-33 550 273	-35 906 183	-35 949 539
Renteinntekter	-2 565 213	-2 370 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073
Utbytter	-1 186 644	-1 175 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	4 639	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 457 451	19 338 389	30 083 000	31 282 289	33 383 555	33 383 555
Avdrag på lån	13 053 430	14 900 000	16 000 000	18 000 000	20 500 000	19 300 000
NETTO FINANSUTGIFTER	17 763 663	30 693 316	41 912 927	45 112 216	49 713 482	48 513 482
Motpost avskrivninger	-18 998 989	-18 998 993	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420
NETTO DRIFTSRESULTAT	-8 490 236	5 126 235	-5 790 011	-7 213 477	-4 968 121	-6 211 477

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 099 875	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000
Avsetninger til bundne driftsfond	10 436 502	3 225 000	3 237 483	3 237 483	3 237 483	3 237 483
Bruk av bundne driftsfond	-9 372 682	-9 221 235	-6 410 995	-4 843 995	-5 045 995	-5 045 995
Avsetninger til disposisjonsfond	6 326 533	0	8 093 523	7 949 989	5 906 633	7 149 989
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	8 490 228	-5 126 235	5 790 011	7 213 477	4 968 121	6 211 477
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING A

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Investeringer i varige driftsmidler	70 986 731	215 150 000	91 000 000	-	-	-
Tilskudd til andres investeringer	-	5 500 000	0	600 000		-
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 148 419	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000
Utlån av egne midler	4 394 482	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	1 346 872	-	-	-	-	-
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	77 876 504	221 520 000	91 870 000	1 470 000	870 000	870 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 733 685	-4 830 000	0	-	-	-
Tilskudd fra andre	-2 365 426	-	-	-	-	-
Salg av varige driftsmidler	-1 213 112	-	-	-	-	-
Salg av finansielle anleggsmidler	-6 000	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-2 842 013	-	-	-	-	-
Bruk av lån	-64 404 738	-215 820 000	-91 000 000	-600 000	-	-
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-75 564 974	-220 650 000	-91 000 000	-600 000	-	-
Videreutlån	-	-	10 000 000	-	-	-
Bruk av lån til videreutlån	-	-	-10 000 000	-	-	-
Avdrag på lån til videreutlån	-	2 320 000	2 320 000	-	-	-
Mottatte avdrag på videreutlån	-	-2 320 000	-2 320 000	-	-	-
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	-1 099 875	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	1 441 173	-	-	-	-	-
Bruk av bundne investeringsfond	-2 652 828	-	-	-	-	-
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Bruk av ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-2 311 530	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	-	-	-	-	-	-

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

BEVILGNINGSOVERSIKT - INVESTERING B (PER PROSJEKT)

Tiltak	2024	2025	2026	2027	Totalt økonomiplan 2024-2027
Investeringer VAR					
Investeringsplan vann og avløp	7 500 000				7 500 000
Finansieringsmekanisme vann, avløp og brannvann	4 000 000				4 000 000
Nytt Renseanlegg	45 000 000				45 000 000
Briskebyen 2 Vei, vann og avløp	16 000 000				16 000 000
Nytt vannverk Østenforskogen	11 000 000				11 000 000
Totalt på området:	83 500 000				83 500 000
Investeringer Oppvekst og kultur					
Forprosjektet barnehagekapasitet	200 000				200 000
Skolegård (matchingmidler)	1 500 000				1 500 000
Totalt på området:	1 700 000				1 700 000
Investeringer Teknisk (uten VAR)					
Oppgradering kommunale bygg	5 500 000				5 500 000
Trafikksikkerhetstiltak	300 000				300 000
Totalt på området:	5 800 000				5 800 000
Tilskudd til andres investeringer					
Kirkegårdsgraver		600 000			600 000
Totalt på området:		600 000			600 000
Totalt uten VAR (Selvkost)	7 500 000	600 000	-	-	8 100 000
Totalt Nesbyen kommune:	91 000 000	600 000	-	-	91 600 000

INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER

Nesbyen	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
KJØP AV AKSJER OG ANDELER	867 023	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000	3 480 000
KLP	867 023	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000	3 480 000

VEDLEGG

ØNSKEDE TILTAK FRA EKSTERNE SØKERE

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å innarbeide følgende tiltak i sitt budsjettframlegg.

#	Tiltak	Beskrivelse	År			
			2024	2025	2026	2027
1	Drift av Nesbyen idrettssenter - økt kompensasjon for driftsansvar	Nesbyen IL har bedt om en revidering av Avtale mellom Nesbyen kommune og Nesbyen IL om drift av Nesbyen idrettssenter. I revideringsforslag fra NIL ligger det bl.a. en økning av kompensasjon for drift av idrettssenteret. Foreslåtte økning er på anslagsvis kr 332.300 i.f.t. kompensasjon (kr. 1.354.000) som er lagt inn i kulturbudsjettet drift for 2024. En revidering av ovenstående avtale må opp til politisk behandling i fagutvalg (tidligere OSK) og kommunestyret høsten 2023. Foreslåtte økning av kompensasjon tas med i budsjettarbeidet.	332 300	332 300	332 300	332 000
2	Regionalt ungdomstiltak - Hallingting	I januar/februar 2024 er det planer om et Hallingting, hvor alle ungdomsrådene i de 6 Hallingdalskommunene skal samles. På Hallingtinget skal det være opplæring og man skal arbeide med aktuelle tema. Forslag til temaer for opplæring: Hvordan ungdomsråd fungerer/hvordan påvirke og ulike typer å påvirke på/lære hvordan man formulerer seg og snakker offentlig/lære seg å bli trygg og ta ordet/hvordan lede. Det er tenk at dette skal bli et årlig arrangement.	17 000	17 000	17 000	17 000
3	Søknad fra Nesbyen hornmusikkklag - instrumentkjøp	Korpsets instrumenter begynner å bli utslitt, og korpset har investert i 2 nye instrumenter: En klarinett og en baryton. Samlet kostnad for kjøp er kr 42.000. Hornmusikken har fått stønad fra Skue sparebank på kr 10.000 til dette formålet	32 000			
4	Søknad fra Nesbyen skolekorps - kjøp instrumenter	Supplering av instrumenter, da prognosen viser at det er mange som vil gå fra 3. klassekorpset og over til juniorkorpset. Da er det behov for innkjøp av både instrumenter og uniformer.	45 000			

8. INNSTILLINGEN FRA FORMANNSKAPET TIL KOMMUNESTYRET ETTER MØTE 21.11.2023

Omforent forslag:

1. Driftsbudsjettet vedtas i henhold til Bevilgningsoversikt drift A og B og Økonomisk oversikt etter art – drift med følgende salderingstabell, som erstatter salderingstabell fra side 11 i økonomiplandokumentet:

Nesbyen kommune	2024	2025	2026	2027
Sentraladministrasjon				
Avvikle lønn for mobil	-161 938	-161 938	-161 938	-161 938
Reduksjon knyttet til regionale prosjekter og IKS	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Reduksjon i politisk godtgjøring, via flytting av møter til kveldstid	-165 900	-165 900	-165 900	-165 900
Reduksjon av ramme til kontrollutvalget	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Reduksjon driftstilskudd til NTN, 600 000 kr driftstilskudd, 300 000 matchingmidler	-280 000	-280 000	-280 000	-280 000
Reduksjon i 2,5 årsverk for sektor	-2 181 191	-2 181 191	-2 181 191	-2 181 191
Redusere tilskuddet til Nes sokn.	-387 000	-387 000	-387 000	-387 000
Oppvekst og kultur				
Undervisningsstilling 225% - endret organisering av undervisning - ungdomsskole	-1 896 387	-1 896 387	-1 896 387	-1 896 387
Reduksjon i 0,5 årsverk (0,2 årsverk er assisterende stilling biblioteket ikke reduseres)	-468 605	-468 605	-468 605	-468 605
Kino stenges, administrasjon oppfordres til å reforhandle husleieavtale for kulturhuset	-502 806	-779 093	-735 737	-779 093
Kulturhus - oppsigelse av avtale og reduksjon i driftskostnader inkl. 30% stilling	-201 471	-611 650	-611 650	-611 650
Redusere BHG tilbud, kun opptak 2 ganger i året.	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000
Museet - gå i dialog til å reforhandle avtalen om "Inn i kunsten"	-187 700	-187 700	-187 700	-187 700
Tildeling av tilskudds-/kulturmidler fra OSK fjernes.	- 56 000	- 56 000	- 56 000	- 56 000
50% økning i priser for husleie Sørenskrivergården og Kulturhuset.	- 24 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000
Helse og omsorg				
Tilbud Inn På tunet for 5 måneder, avtalen oppfordres til reforhandling, tilskuddet bør søkes	-2 397 500	-2 397 500	-2 397 500	-2 397 500
Ingen tilsetning av stilling på tildelingskontoret	-806 219	-806 219	-806 219	-806 219
Tillegg for gjennomførte vakter (lokale tillegg) halveres, tiltaket evalueres på nytt høsten 2024	-5 577 447	-5 577 447	-5 577 447	-5 577 447
Ingen tilsetning av turnusfysioterapeut	-612 000	-612 000	-612 000	-612 000
Teknisk				
Bruke prosjektmidler fra Bufdir til delfinansiering av stilling ut 2024	-500 000	-	-	-
Kjøp av tjenester for kart og oppmåling videreføres ikke	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Midler til planarbeid ikke videreføres til 2024	-3 308 800	-3 308 800	-3 308 800	-3 308 800
Privatisering av veier	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Reduksjon 1,6 årsverk	-1 210 198	-1 210 198	-1 210 198	-1 210 198
Felles finanser				
Betaling deler av avdrag fra næringsfond	-1 500 000	-	-	-
Økt eiendomsskatt til 3,7 promille og beholde bunnfradraget på 200 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
Effektivisering og omorganisering av tjenester		-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
Summen tiltak	- 29 675 162	- 31 361 628	- 31 318 272	- 31 361 628
Redusert/økt avsetning til disposisjonsfond	2 339 150	-660 850	-660 850	-660 850
Tiltak fra næringsfond (midler ikke brukes, blir i næringsfond)	2024	2025	2026	2027
Kutte finansiering av Etablerersenteret	90 000	180 000	180 000	180 000

Verbalpunkt til tabellen over:

- a) Reduksjon i politisk godtgjøring, via flytting av møter til kveldstid:
Flest mulige møter legges på ettermiddag/kveld, samt 2 færre utvalgsledere
 - b) Reduksjon driftstilskudd til NTN, 600 000 kr driftstilskudd, 300 000 matchingmidler
Kommunedirektør inngår samtaler med NTN om oppgavefordeling.
 - c) Reduksjon i 0,5 årsverk (0,2 årsverk er assisterende stilling biblioteket ikke reduseres)
Formannskapet legger inn igjen 0,2 årsverk på biblioteket.
 - d) Kino stenges, administrasjon oppfordres til å reforhandle husleieavtale for kulturhuset
Kommunedirektør vurderer om det finnes andre måter å drifte kinoen på. Hovedutvalg for livsløp involveres i denne saken.
 - e) Kulturhus - oppsigelse av avtale og reduksjon i driftskostnader inkl. 30% stilling
Kommunedirektør tar kontakt med byggeier for evt reforhandling av avtale.
 - f) Tilbud Inn På tunet for 5 måneder, avtalen oppfordres til reforhandling, tilskuddet bør søkes
Kommunedirektøren bes søke tilskudd til tiltaket. Kommunedirektøren bes reforhandle avtalen til fleksibelt antall plasser, slik at bruken gjenspeiler kostnadene. Kommunedirektøren bes vurdere om det finnes andre aktuelle tilbud til brukerne.
 - g) Tillegg for gjennomførte vakter (lokale tillegg) halveres, tiltaket evalueres på nytt høsten 2024
*Evaluering av tiltaket for 2023 kommer til politisk behandling i desember -23
Det vil vurderes om vi kan øke tiltaket for 2025.
Kommunedirektøren bes om at evaluering av tiltaket samt denne reduksjonen, gjennomføres høsten 2024.*
 - h) Privatisering av veier
Kommunedirektør initierer en prosess og fremmer en sak til politisk behandling.
 - i) Betaling deler av avdrag fra næringsfond
Kommunedirektør fremmer egen sak om dette til kommunestyret.
 - j) Redusere BHG tilbud, kun opptak 2 ganger i året.
Redusere fra løpende opptak i barnehage til 2 opptak pr år. Vi ser at de fleste andre kommuner har 2 opptak pr år i barnehage. Vi ønsker et løpende opptak, men ser at dette er kostbart. Tiltaket ses i sammenheng med saken om barnehagestruktur som skal opp før sommeren, og revurderes i budsjettarbeidet for 2025.
 - k) Effektivisering og omorganisering av tjenester
Kommunedirektøren bes se på om kommunen kan spare mer ved effektivisering og omorganisering av tjenestene våre. Tiltak som iverksettes evalueres jevnlig. Tas opp ifm revidert budsjett
 - l) Økt eiendomsskatt til 3,7 promille og beholde bunnfradraget på 200 000
Denne økningen er midlertidig. Skattesatsen ønskes tilbake til 3,5 ‰.
- 2. Kontrollutvalget blir tildelt en budsjetttramme på kr 925 000,- for 2024. Budsjetttrammen skal dekke kontrollutvalgets oppgaver etter kommunelovens § 23-2 og Forskrift om kontrollutvalg og revisjon.
 - 3. Tilskuddet til Nes Sogn for 2024 er kr 2 713 000.
 - 4. Tilskuddet til Nesbyen Turist- og Næringsservice AS er kr 600 000, samt 40% matchingmidler for driftsåret 2023 (begrenset opp til kr 300.000).
 - 5. Tilskuddet til Nesbyen Frivilligsentral for driftsåret 2024 er i samsvar med forskrift for tilskuddet til frivilligsentraler garanterer lokal finansiering tilsvarende minst 40 pst. av frivilligsentralens totale driftsinntekter (beløpet begrenset opp til kr 320.000).
 - 6. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til Bevilgningsoversikt investering A og B.

7. Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av Kommunestyret.
8. Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2024 på 101 000 000 for å finansiere nye netto bevilgninger til investeringer. Av dette beløpet utgjør opptak av startlån (lån til videre utlån) kr 10 000 000.
9. Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen skrives ut etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter.
10. Eiendomsskatt utskrives med hjemmel i Lov om eiendomsskatt til kommunane av 1975-06-06-29 (eiendomsskatteloven – esktl.).
11. For skatteåret 2023 skal det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen (esktl. § 3 a).
12. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra tidligere «verk og bruk», redusert med seks syvendedeler i 2024 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.).
13. Bruk av skattesatser:
 - a) Alminnelig skattesats: 7 promille (esktl. § 11 første ledd).
 - b) Skattesats på boliger og fritidseiendommer: 3,7 promille (esktl. § 12 a).
 - c) Skattesats på særskilte skattegrunnlag: 7 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd siste pkt)
14. For utskriving av skatt på boliger benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag der de eksisterer (esktl. § 8 C-1). (Øvrige eiendommer ble taksert av kommunens nemnd som følge av ny alminnelig taksering (esktl. § 8 A-3 (2)), med virkning fra skatteåret 2020.)
15. Boliger og fritidseiendommer gis et bunnfradrag på kr 200 000 per boenhet (esktl. § 11).
16. Fritak etter esktl. § 7 gis for:
 - a) eiendom eid av stiftelser og institusjoner med allmennyttig formål, som er ført opp på eiendomsskattekontorets liste med forslag til fritak (esktl. § 7 a)
 - b) eiendom av historisk verdi, som ført opp på eiendomsskattekontorets liste med forslag til fritak (esktl. § 7 b)
 - c) nye boliger fritas for 10 år etter ferdigstillelse (esktl. § 7 c)
17. Skatten skrives ut i fire terminer (esktl. § 25). Første termin har forfall 20. mars, andre termin har forfall 20. mai, tredje termin har forfall 20. september, fjerde termin har forfall 20. november.
18. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Nesbyen kommune vedtatt i kommunestyret i sak 80/13 videreføres.
19. Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger:

Alle gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetaling som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator. Nye gebyrer, avgifter og brukerbetaling gjøres gjeldende fra 1. januar 2024 dersom ikke annet er fastsatt.
20. Langsiktige finansielle måltall vedtas slik de er omtalt i kapittel 5.10 i årsbudsjett og økonomiplan dokumentet:
 - a) Netto resultatgrad på 1,75% av driftsinntektene
 - b) Gjeldsgrad på 75% av driftsinntektene
 - c) Størrelse på disposisjonsfondet på 7% av driftsinntektene

Verbalpunkt:

- a) *Det vurderes en evt reforhandling av avtalen med Hallingdal museum. Kommunedirektør kommer tilbake til saken i revidert budsjett.*
- b) *Kommunedirektøren bes jobbe for å øke tilstedeværelsen i kommunal sektor.*

- c) *Kommunedirektøren bes om å gi politikerne en status på avtaler en gang pr år. Denne behandles som sak i aktuelle utvalg og kommunestyre.*
- d) *Kommunedirektøren bes se på privatisering av veivedlikehold.*
- e) *Kommunedirektøren bes se på kraftomsetningen, og om denne kan organiseres/veiledes på en annen måte.*
- f) *Tilskudd til løypekjøring gjelder gjennomfartsløyper og gjelder kun kjørte løyper.*
- g) *Organisering av næringsarbeidet i kommunen må organiseres på en annen måte. Kommunedirektøren bes komme med en sak om dette til kommunestyret.*

9. OBLIGATORISKE HOVEDOVERSIKTER ETTER FORMANNSKAPETS INNSTILLING ETTER MØTE 21.11.2023

BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT A

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	-110 230 133	-119 848 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000
Inntekts- og formuesskatt	-137 251 861	-124 417 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000
Eiendomsskatt	-46 999 198	-46 762 000	-52 000 000	-52 500 000	-53 000 000	-53 000 000
Andre generelle driftsinntekter	-11 852 419	-6 168 000	-14 068 000	-11 068 000	-9 068 000	-9 068 000
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-306 333 611	-297 195 000	-329 466 000	-326 966 000	-325 466 000	-325 466 000
Sum bevilgninger drift, netto	280 079 712	271 627 919	284 952 212	274 829 457	270 373 547	270 330 191
Avskrivninger	18 998 989	18 998 993	18 775 420	18 775 420	18 775 420	18 775 420
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	299 078 701	290 626 912	303 727 632	293 604 877	289 148 967	289 105 611
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 254 910	-6 568 088	-25 738 368	-33 361 123	-36 317 033	-36 360 389
Renteinntekter	-2 565 213	-2 370 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073
Utbytter	-1 186 644	-1 175 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	4 639	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 457 451	19 338 389	30 083 000	31 282 289	33 383 555	33 383 555
Avdrag på lån	13 053 430	14 900 000	16 000 000	18 000 000	20 500 000	19 300 000
NETTO FINANSUTGIFTER	17 763 663	30 693 316	41 912 927	45 112 216	49 713 482	48 513 482
Motpost avskrivninger	-18 998 989	-18 998 993	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420
NETTO DRIFTSRESULTAT	-8 490 236	5 126 235	-2 600 861	-7 024 327	-5 378 971	-6 622 327
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 099 875	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000
Avsetninger til bundne driftsfond	10 436 502	3 225 000	3 237 483	3 237 483	3 237 483	3 237 483
Bruk av bundne driftsfond	-9 372 682	-9 221 235	-7 260 995	-5 693 995	-5 295 995	-5 295 995
Avsetninger til disposisjonsfond	6 326 533	0	5 754 373	8 610 839	6 567 483	7 810 839
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	8 490 228	-5 126 235	2 600 861	7 024 327	5 378 971	6 622 327
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT B

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Nesbyen						
Driftsinntekter	-155 986 387	-162 645 378	-167 030 541	-175 108 214	-179 350 320	-179 339 480
Driftsutgifter	436 066 099	434 273 297	451 982 753	449 937 671	449 723 867	449 669 671
Netto	280 079 712	271 627 919	284 952 212	274 829 457	270 373 547	270 330 191
Sentraladministrasjon (inkludert felles området)						
Driftsinntekter	-33 183 617	-45 797 639	-35 617 291	-39 142 580	-40 837 846	-40 837 846
Driftsutgifter	60 131 032	53 530 174	65 852 903	62 862 903	62 862 903	62 862 903
Netto	26 947 415	7 732 535	30 235 612	23 720 323	22 025 057	22 025 057
Kommunalsjef oppvekst og kultur						
Driftsinntekter	-14 564 958	-9 549 378	-8 701 304	-8 652 688	-8 663 528	-8 652 688
Driftsutgifter	92 854 098	96 156 089	99 586 291	98 851 209	98 905 405	98 851 209
Netto	78 289 140	86 606 711	90 884 987	90 198 521	90 241 877	90 198 521
Kommunalsjef Helse og omsorg						
Driftsinntekter	-54 802 385	-50 274 011	-49 820 826	-49 820 826	-49 820 826	-49 820 826
Driftsutgifter	214 577 351	208 269 774	210 294 900	210 294 900	210 294 900	210 294 900
Netto	159 774 966	157 995 763	160 474 074	160 474 074	160 474 074	160 474 074
Kommunalsjef teknisk drift (inkl. VAR)						
Driftsinntekter	-53 435 427	-57 024 350	-72 891 120	-77 492 120	-80 028 120	-80 028 120
Driftsutgifter	67 767 749	75 317 260	75 248 659	76 928 659	76 660 659	76 660 659
Netto	14 332 322	18 292 910	2 357 539	-563 461	-3 367 461	-3 367 461

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART – DRIFT

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	-110 230 133	-119 848 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000	-123 105 000
Inntekts- og formuesskatt	-137 251 861	-124 417 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000	-140 293 000
Eiendomsskatt	-46 999 198	-46 762 000	-52 000 000	-52 500 000	-53 000 000	-53 000 000
Andre skatteinntekter	-6 745 182	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000	-2 758 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-5 107 237	-3 410 000	-11 310 000	-8 310 000	-6 310 000	-6 310 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-68 355 988	-56 515 233	-52 450 625	-51 902 009	-51 912 849	-51 902 009
Brukerbetalinger	-8 295 566	-8 430 981	-8 303 502	-8 303 502	-8 303 502	-8 303 502
Salgs- og leieinntekter	-79 334 833	-97 699 164	-106 276 414	-114 902 703	-119 133 969	-119 133 969
SUM DRIFTSINNTEKTER	-462 319 998	-459 840 378	-496 496 541	-502 074 214	-504 816 320	-504 805 480
Lønnsutgifter	228 213 488	235 952 829	241 421 881	239 436 026	239 654 026	239 654 026
Sosiale utgifter	50 624 721	57 602 681	58 300 015	57 569 870	57 569 870	57 569 870
Kjøp av varer og tjenester	135 498 924	116 790 864	128 496 699	129 216 233	128 773 589	128 730 233
Overføringer og tilskudd til andre	21 728 966	23 926 923	23 764 158	23 715 542	23 726 382	23 715 542
Avskrivninger	18 998 989	18 998 993	18 775 420	18 775 420	18 775 420	18 775 420
SUM DRIFTSUTGIFTER	455 065 088	453 272 290	470 758 173	468 713 091	468 499 287	468 445 091
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-7 254 910	-6 568 088	-25 738 368	-33 361 123	-36 317 033	-36 360 389
Renteinntekter	-2 565 213	-2 370 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073	-2 670 073
Utbytter	-1 186 644	-1 175 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	4 639	0	0	0	0	0
Renteutgifter	8 457 451	19 338 389	30 083 000	31 282 289	33 383 555	33 383 555
Avdrag på lån	13 053 430	14 900 000	16 000 000	18 000 000	20 500 000	19 300 000
NETTO FINANSUTGIFTER	17 763 663	30 693 316	41 912 927	45 112 216	49 713 482	48 513 482
Motpost avskrivninger	-18 998 989	-18 998 993	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420	-18 775 420
NETTO DRIFTSRESULTAT	-8 490 236	5 126 235	-2 600 861	-7 024 327	-5 378 971	-6 622 327

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 099 875	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000
Avsetninger til bundne driftsfond	10 436 502	3 225 000	3 237 483	3 237 483	3 237 483	3 237 483
Bruk av bundne driftsfond	-9 372 682	-9 221 235	-7 260 995	-5 693 995	-5 295 995	-5 295 995
Avsetninger til disposisjonsfond	6 326 533	0	5 754 373	8 610 839	6 567 483	7 810 839
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	8 490 228	-5 126 235	2 600 861	7 024 327	5 378 971	6 622 327
FREMFORT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING A

Nesbyen kommune	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Investeringer i varige driftsmidler	70 986 731	215 150 000	91 000 000	-	-	-
Tilskudd til andres investeringer	-	5 500 000	0	600 000		-
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 148 419	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000
Utlån av egne midler	4 394 482	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	1 346 872	-	-	-	-	-
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	77 876 504	221 520 000	91 870 000	1 470 000	870 000	870 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 733 685	-4 830 000	0	-	-	-
Tilskudd fra andre	-2 365 426	-	-	-	-	-
Salg av varige driftsmidler	-1 213 112	-	-	-	-	-
Salg av finansielle anleggsmidler	-6 000	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-2 842 013	-	-	-	-	-
Bruk av lån	-64 404 738	-215 820 000	-91 000 000	-600 000	-	-
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-75 564 974	-220 650 000	-91 000 000	-600 000	-	-
Videreutlån	-	-	10 000 000	-	-	-
Bruk av lån til videreutlån	-	-	-10 000 000	-	-	-
Avdrag på lån til videreutlån	-	2 320 000	2 320 000	-	-	-
Mottatte avdrag på videreutlån	-	-2 320 000	-2 320 000	-	-	-
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	-1 099 875	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	1 441 173	-	-	-	-	-
Bruk av bundne investeringsfond	-2 652 828	-	-	-	-	-
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Bruk av ubundet investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-2 311 530	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000	-870 000
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	-	-	-	-	-	-

Økonomiplan Nesbyen kommune for 2024-2027

BEVILGNINGSOVERSIKT - INVESTERING B (PER PROSJEKT)

Tiltak	2024	2025	2026	2027	Totalt økonomiplan 2024-2027
Investeringer VAR					
Investeringsplan vann og avløp	7 500 000				7 500 000
Finansieringsmekanisme vann, avløp og brannvann	4 000 000				4 000 000
Nytt Renseanlegg	45 000 000				45 000 000
Briskebyen 2 Vei, vann og avløp	16 000 000				16 000 000
Nytt vannverk Østenforskogen	11 000 000				11 000 000
Totalt på området:	83 500 000				83 500 000
Investeringer Oppvekst og kultur					
Forprosjektet barnehagekapasitet	200 000				200 000
Skolegård (matchingmidler)	1 500 000				1 500 000
Totalt på området:	1 700 000				1 700 000
Investeringer Teknisk (uten VAR)					
Oppgradering kommunale bygg	5 500 000				5 500 000
Trafikksikkerhetstiltak	300 000				300 000
Totalt på området:	5 800 000				5 800 000
Tilskudd til andres investeringer					
Kirkegårdsgraver		600 000			600 000
Totalt på området:		600 000			600 000
Totalt uten VAR (Selvkost)	7 500 000	600 000	-	-	8 100 000
Totalt Nesbyen kommune:	91 000 000	600 000	-	-	91 600 000

INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER

Nesbyen	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Øk.plan Sum 2024-2027
KJØP AV AKSJER OG ANDELER	867 023	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000	3 480 000
KLP	867 023	870 000	870 000	870 000	870 000	870 000	3 480 000